

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 3 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

6-hatásos petit sor egyszer 20 fillér.
minden következőnél 18 fillér.

Nyitászó sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1900.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Csütörtök, december 13.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezércikk: Arad és a nemzeti eszme.

A képviselőház ülése.

A kínai háború.

Városi közgyűlés.

Öngyilkos szállodás.

A kerékpáradó — marad.

Milán házassága.

Aradváros közgyűlése és a nemzetiségi törvény.

Rabló községi pénztáros.

Tárcza: A született gonosztevő. Irta: Szigeti Henrik dr.

Regény-Csarnok: A kételkedő ember. Irta: Groller Balduin.

Arad és a nemzeti eszme.

Arad, december 12.

A ma megtartott városi közgyűlésnek kétségkívül legérdekesebb, mert országos jelentőségű tárgya volt Háromszék megye átírata, melyben értesíti Aradváros közönségét a nemzetiségi törvény módosítása tárgyában hozott határozatáról és hason szellemű feliratra szólítja föl.

A közgyűlési határozat méltó volt Arad városához, méltó a magyar Golgothához, a hol a magyar nemzeti eszmének nemcsak hagyományai, nemcsak szentelt hantok alá temetett véres emlékei őriztetnek, hanem a hol ernyedetlen élénkséggel lüktet a nemzeti eszmének élettéljes érzülete s nagyot dobban, valahányszor fölhangzik a szélrózsa bármely irányából az ébresztő szót.

Háromszék megye határozatáról így és amúgy is vélekedhetik az opportunizmus, de régi dolog, hogy a nemzeti eszmét tulajdonképpen soha sem az áruló gonosz szándék, vagy a pénzért kapható kalmár lélek ejtette vagy árulta el, hanem a kételkedő, a bölcselkedő, az aggódó opportunizmus; ez a végzetünk huzódik történelmünk véres fejezetein át Buda elestétől, Majthény és Világos szomorú sikjaitól egész odáig, hol a 67-iki egyezés kapcsán a fehér lapot ajándékoztuk oda ellenérték nélkül a horvátoknak és ugyanazt a boldogtalan nemzetiségi törvényt hoztuk meg, a mely szörnyű hatásában egymaga fölért egy Világossal. A törvény paragrafusai közé rakták aggályoskodó bölcsseink azokat a fegyvereket, melyekkel a letelt 32 év alatt végleg kivihattuk és biztosíthattuk volna a hazában nemzeti létünket, melyek nélkül azonban most ott vagyunk, a hol kételkedve nézünk körül és töprenkedve kérdezzük: szabad-e pártolnunk egy olyan felszólalást, mely nemzeti nyelvünk jogait követeli? Most ott tartunk, hogy kérdezzük, miként nevezzük el hazánk vérrel szerzett helyeit, régi jó magyar nevük helyett...

Hajh, jó Vörösmarty! Ha sirodból kelve újra lantot vennél kezeidbe, önkéntelenül ismét csak azok a hurok pendülnének meg azon, melyek háromnegyed század előtt zengtek szomorúan: „Régi dicsőségünk, hol kiesel az éji homályban!?”

Ime most is ott vagyunk, a hol 75 év előtt voltunk a nemzeti eszme dolgában, csak hogy 75 év előtt emelkedő, ébredő, ma pedig hanyatló tendenciával.

Talán mégse; Háromszék megye riasztójára Arad megadta ma a méltó visszhangot és úgy lehet százszorosan fog az ismétlődni a haza többi törvényhatóságainak termeiből. A kérdés föl van téve, „magyarok akarunk-e lenni, vagy se?” És midőn e kérdésre akarjuk a választ megadni, nem szabad haboznunk, nem szabad a felett töprenkednünk, időszerű-e a válasz, vagy nem fog-e érte valaki megharagudni.

Válaszunk soha, semmi körülmények között sem lehet más, mint igen, és százszor igen! Mit nekünk a haza, mit ér nekünk a szabadság, ha nem magyar az? Mit ér a bércz, ha jövevénylakta tájakat mutat orma, mit a folyam, a tenger, ha idegen lobogó alatt járó gályákat hordanak? mit ér a városok fénye, pompája, gazdagsága, nyüzsgő népe, ha idegen nyelvet beszél, mit ér műveltségük, ha nem magyar az?

Magyarok vagyunk, azok akarunk maradni, ez a szívünk legforróbb óhaja, ezért élünk, és ha kell, ezért halunk. Ki tud itt másként érezni, és ki mer másként beszélni.

Aradnak is csak egy hangja volt, a törvényhatósági bizottság tagjainak csak egy gondolata, egy érzelme; és hiszünk a

TÁRCZA.

A született gonosztevő.

Irta: Szigeti Henrik dr.,
kir. törvénytudós, Temešvárott.

Az elmúlt heteken akárhová jött az ember, mindenütt csak a modern Kainról folyt a beszéd; az újságok is nap-nap után egész hasábkot közöltek „a század legnagyobb gonosztevőjéről.” Sok szó esett róla, de a vége mindig csak az volt: megfoghatatlan pszichológiai rejtély; hogy vetemedhetik intelligens ember ily ocsmány bűncselekményre, melyhez foghatót az újabb kor bűnkrónikája alig ismer. Hogyan feledkezhetett meg ennyire magáról egy a jobb körökben nevelkedett ember? Vajon miféle elfajulás lehetett oka annak a romlottságnak, mely a bitóig vezetett? Ezek a kérdések foglalkoztatták a közvéleményt. Pedig meg lehet találni megfejtésünkhöz a kulcsot, csak keresni kell tudni az igazi és egyetlen okot, mely az ily borzasztó bűncselekmény szülőke.

A legtöbben abba a hibába estek, hogy a pénzvágyban keresték a szóban forgó bűncselekmény egyedüli okát. „Igen, a pénz, a pénz, ez a daemon!” — mondogatták. Pedig a pénz csak a cél volt, a melyért és nem az ok, mely miatt a büntett elkövetett. A büntett meg csak eszköz volt a cél elérésére. A határtalan birtvágy csak egyik legszembeötlőbb nyilvánulása

volt ama igazi oknak, melyből a bűncselekmény eredt. Az igazi ok a született gonosztevő erkölcsi hülyeségében található.

Hogy pedig a nagyszámu alkalmi gonosztevőkön kívül — igaz, hogy szerencsére csak kisebb számban — erkölcsileg hülyén született gonosztevők is vannak a világon, azt még azok is, kik nem tartoznak Lombroso tanainak követőihez, elismerik. Lássuk csak, mit is mond Lombroso a gonosztevők ezen fajtájáról és vizsgáljuk, ráillik-e a szóban levő alakra a Lombroso által felállított typos. Meglátjuk majd, mintha csak őt vette volna mintaképül.

Lombroso szerint ugyanis a született gonosztevő erkölcsileg hülye, nemesebb érzéssel nem bír, olyan ember, a ki, ha jó nevelésben részesült is, csak teoriában ismeri, hogy erkölcsileg, mi szép, jó és nemes, de a praxisban már nem tudja alkalmazni; nagyhangzú frázisokban beszél rendről, igazságról, erkölcsről, erényességről, becsületről, lovagiasságról stb., sőt ezek a szavak, melyekkel előszeretettel dobálódik; azok értelmét és jelentőségét felismeri ugyan, de valójában hiányzik neki ezen elvont fogalmakhoz a megfelelő benső érzés. Lovagias ügyekben gentleman, becsületét féltékenyen őrző párbajhős, szóval gavallér és — testvérgyilkos egy személyében, a ki a szőgyenhalál biztos kilátásában becsületszavára fogadja, hogy nem lesz öngyilkos és meg is tartja. Minő bizarr ellenmondás! Mily kevés akaraterő! Mily téves felfogása a becsületnek!

Ő maga nem öli meg öccsét, mert ez szerinte nem fair dolog, de egymással meggyilkoltni, azon egy pillanatra sem ütközik meg.

A legnagyobb mértékben önző; tudja, hogy miből merithet magának anyagi hasznot és mi okozhat neki kárt, de mások öröme és bánata iránt érzéktelen; családi boldogság, szülői testvéri, hitvesi szeretet, barátság, részvét előtte ismeretlen érzelmek. Csupa önzésből meggyilkoltatja testvérét és tönkre teszi családjá nyugalmát és boldogságát.

Kártyajátékkal szórakozik egy czinkostársával mialatt meggyilkolt öccse a szomszéd szobában ravatalon fekszik.

Vad gyűlöletben és égő bosszúvágyában határt nem ismer, a nélkül, hogy csak némileg elfogatható okát tudná adni elvadult szenvedélyének. A kiket a természet rendje szerint szeretnie kellene, azok iránt kimondhatatlan gyűlölettel viseltetik Testvéröccsét gyűlöli, mert — a mint mondja — hazudozó volt. Minő abszurd megoldás. Tulajdon atyjáról is mindig csak a legféltelenebb gyűlölet hangján beszél. Miért? Mert nem adott neki elég pénzt passziói kielégítésére, mert vele, a gazdával, zsákokat hordatott a magtárba, és mert egyszer pofon akarta ütni. Apjáról nem akar rosszat mondani, — mondja ő, — mert nyilván nem is mondhatna semmit. Pedig ha homolyabb okát tudná, bizonyára nem kimélné apját és megmondaná az, a ki a hóhérvétele, melylyel őt kivégzik, apjára akarja hagyni örökségképen és a ki annak az óhajnak ad kifejezést, hogy fotogra-

magyarok istenében, hogy e hazafias felbuzdulás végig fog áradni ez országban, és igaza lesz a költőnek, hogy

„Él nemzet e hazán!”

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —
Budapest, december 12.

A „Népszava” váratlanul olyan nagy vitát, mérges hangulatot teremtett a Házban, hogy az indemnitásba már nem foghatott bele a Ház. Arról volt szó, hogy a Népszava megtámadta az országgyűlést az összeférhetlenségi bizottság miatt és a képviselőket a többiek között „a nép kipiócázásával” vádolta. Az ügyesség e miatt perbe akarja fogni a lapot és erre kért felhatalmazást a Háztól. Az igazságügyi bizottság ezt a felhatalmazást megadni javasolta.

Alig állott fel Veszter Imre az előadó, olyan zúgás, zajongás támadt a néppárton és a Visontai-párton, a mely elnyeléssel fenyegetett mindent és mindenkit.

Visontai külön véleményét indokolta aztán nagy tüzzel és vehemenciával, de ez csak ártatlan szellősuhogásnak bizonyult a Rakovszky István éles, szatirikus, kiméletlen támadása mellett, a melyet a Ház megütközése és megbotránkozása, s többszöri zajos ellenmondása és gunyos közbekiáltásai között mondott el.

E beszéd felszólalásra készítette Széll miniszterelnökön kívül, a ki ezuttal is nagy tetszéssel tisztázta a paktum kérdését, Légrády Károlyt, Münnich Aurélt és Apáthy Pétert.

A szünet után Gajáry Ödön a bizottság javaslata ellen szólalt fel.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Tallián Béla, alelnök.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Plósz Sándor, Lukács László és Cseh Ervin miniszterek.

Az ülés megnyitása után a Ház harmadszori olvasásban is elfogadta a horvát provizoriumot.

Apáthy Péter az összeférhetlenségi bizottság jelentését terjesztette be.

fálják le őt a bitófán, és küldjek el a fényképet az apjának. Egyedül csak anyját látszik szeretni, legalább úgy mondja, de azért mégis megölette kedvencfiát. Ilyen cinizmus csak egy erkölcsi hülyétől telik ki.

B. Katalin is mindenkit gyűlölt, a kit szerettek, mert ebben azt látta, hogy vele jogtalanság történik.

Bizonyos B. R. is azt felelte Lombroso ama kérdésére. vajjon szereti-e az anyját? „Miattam meghalhatna anyám, csak megélhetnék nála nélkül is”. — Sbrocco minden ok nélkül végtelenül gyűlölte testvérét és anyját.

Z. beismerte Legrand du Saullenak, hogy atyja iránt leküzdhetlen gyűlölettel viseltetik; anyját is meg akarta ölni, mert — mint mondta — az a férfi, ki hozzátartozóit is képes megölni. „Szívesen látnám agyvelejüket szétlocscsanni, mert akkor nem kellene félnem tőlük”, mondá ő.

A született gonosztevő ítélőképessége rendszerint oly fogyatékos, hogy kárbaveszett fáradság nézetei abszurdításáról, cselekvése erkölcsatlanságáról és kivánságainak helytelenségéről meggyőzni akarni, mert meg van arról győződve, hogy neki minden szabad, hogy ahhoz, a mit tesz, joga van.

Nem ébred bűncselekménye horderejének tudatára, csodálkozik azon, miért ütközik meg a világ annyira az ő tettén, mi van abban erkölcsileg oly elítélendő, hogy ezért ekkora büntetés járhat ki, nem látja be, hogy mekkorát vétett az emberi méltóság és a jogrend ellen.

Hogy reá a bitófa vár, azt nem lehet vele megértetni, sokáig abban az önámításban leledzik, hogy legrosszabb esetben legfeljebb csak

Per a Népszava ellen.

Veszter Imre előadó: (Nagy zaj balról.) Az igazságügyi bizottság javaslatának elfogadását kéri.

Rakovszky: Halljuk a cikket! (Zaj.)

Veszter: Nem lehet megtűrni, hogy az országgyűlésről ily hangon beszéljenek. (Zaj.)

Rakovszky: A cikket olvassák fel.

Elnök felolvastatja a Népszavában megjelent cikket.

Visontai Soma nem látja indokoltnak a képviselőház érzékenységét e cikkel szemben. Azt, a mit az a cikk elmondott, százszor is elmondták itt a Házban. Elmondták, hogy ez a parlament a bűnben fogantatott. Az összeférhetlenségi bizottságban ártatlanok maradtak mindazok, akiknek összeférhetlen állásuk van. A népek joga van megbírálni, milyen képviselők ülnek a Házban. A pert nem tartja megindíthatónak, kéri különvéleményének az elfogadását. (Helyeslés balról.)

Széll Kálmán miniszterelnök kijelenti, hogy a kormány ebben a kérdésben állást foglalni nem akar. A Ház mérlegelésére bizza, melyik álláspontot kívánja elfoglalni. (Általános helyeslés.)

Rakovszky István: Örül, hogy a miniszterelnök lelkiismerete is megszólal. Mert mostani nyilatkozatával is beismerte, hogy valami büzlük Dániában. (Gunyos derűtség jobbról.) A Népszavának tökéletesen igaza van. Szeretné, ha ő maga védhetné a cikk íróját.

A Pesti Hirlap is irt az összeférhetlenség ellen. A Budapesti Hirlap a mult napokban megírta, hogy 30—40 képviselő 200,000.000 koronát huz egyes intézetektől, a többi 400 képviselőnek egy fillér sem jut. (Derűtség.) Felsorolja az a cikk, hogy például Tisza István gazdász, bankár, kocsiszakértő stb. Hogy férhető ez össze a képviselői állással? Miért nem indított Tisza István e cikk írója ellen sajtóper?

Különbben a kormányt is bűnösnek tartja, mert nem üldözte azokat, akik itt nagy hangon szerepelnek, az ellenzéket lecckéztetik és a hazán élőködnek. (Zajos ah kiáltások jobbról.) De bűnösök a miniszterek azért is, mert a penziójuk a bank. A bankon kezdik és a bankon végzik. (Mozgás.)

Miért nem vállalt el ily állást Deák Ferencz, Apponyi, vagy Horánszky? Pedig megkínálták őket. De a Budapesti Hirlap legújabb cikkén a miniszterelnök bársonykezét látja.

Azt írja ugyanis, hogy ha a néppárt vehemenciával kezeli ezt a kérdést, a választásokon kárát vallja. Ez ellen tiltakozik.

Széll miniszterelnök: Ne imputáljon előre.

4—5 évi börtönt kaphat, ezért szükségtelenek is tartja, hogy gyámot rendeljenek kis fia mellé, ugyanis majd ő fogja felnevelni, a mikor kiszabadul a börtönből, addig meg majd az anyjánál lehet a gyermek.

Mivel nincsen erkölcsi érzéke, bűnbánatot sem érez. Van ugyan még annyi belátása, hogy bűnösségét a terhelő bizonyítékok sulya alatt elismeri, de bensőleg nem érzi; a tettet bánja, de nem a tetteért, hanem önmagáért; nem az áldozatot sajnálja, hanem saját magát, hogy ennyire jutott. „Azon nincs mit szánni, a ki már meghalt, azt kell sajnálni, a ki még él”, ily nézetet vall. De előbb tagad, hazudik, mert a hazugság védekezésének természetes segéd-eszköze. S ez az ember, a ki, ha kell, önmaga is hazudik, hálalosan gyűlöli az öcsét és megvetéssel szól róla, mert az állítólag hazug volt. Mily ellenmondásos megítélése egy és ugyanazon dolognak!

Felismeri ugyan a rosszat, de csak azért, hogy elkövesse. Jelleme ingatag, magaviselete excentrikus, felfogása paradox, erkölcsileg érzéstelen, a mellett szerfelett ingerlékeny, botrányra és izgágaságra ösztönszerűen hajlamosított; nyilvános helyeken, színházban közbotrányt okoz feltűnő magaviselete által, mindenkibe beleköt.

Csak a jelennek él, a jövőre nem gondol. Tette előkészítésében és kivitelében kellő elővigyázatot nem tanusít; nem rejte, hanem majdnem egészen nyilvánosan cselekszik, úgy szólván a piacra viszi a dolgát és dobszóval keres czinkostársakat, őt embert is beleavat a bűn mélyeséges titkába és nem fél, hogy elárulhatják, akadályokat nem ismer, az isméteiten meghiusult kísélet nem tántoritja visz-

Rakovszky: Tessék a hangban alászállani. (Zajos ah kiáltások jobbról.) Az összeférhetlenségi törvény revíziója a paktum egyik pontja. A miniszterelnök ezt eddig be nem tartotta. Az összeférhetlenségi bizottság megbizhatatlannak bizonyult. Megegyeztethető-e a tisztességgel, hogy itt annyi képviselő 10—20 állást foglal el, a mikhez mindhez nem érthet. Felsorolja az Adriát, Paragont és a waggonkölcsönző társaságot, melyek a kormánytól szubvencziót huznak. Megegyezők-e a képviselői állással?

Münnich Aurél: Egyiknek tagja vagyok, majd felelek.

Rakovszky: Elfogadja mégis a javaslatot, mert látni akarja, kik tanuskodnak a bíróság előtt? A közélet tisztaságát akarja. (Helyeslés balról.)

Széll Kálmán miniszterelnök. Nem tartja helyén valónak, hogy ez incidensből kifolyólag tárgyalja hosszabban ezt az ügyet. Am Rakovszky imputálásait illeti, hát kijelenti, hogy a paktumban a jelen ügyről szó sem volt, különben is mindig kijelentette, hogy programját a saját belátása szerint fogja végrehajtani. (Zajos helyeslés jobbról.) Személyi részek a paktumban nem voltak. (Nagy zaj.)

Rakovszky: Nem áll! Voltak!

Bartha Miklós: Én nem tudok egyről sem.

Széll: Kijelentette Justh és Olay előtt, hogy a budgettárgyalás után azonnal betérjeszti az összeférhetlenség revízióját. A gyanúsítást visszautasítja. (Helyeslés jobbról.)

Légrády Károly személyes kérdésben kijelenti, hogy semmi banknak sem tagja.

Münnich Aurél kijelenti, hogy a kormánytól soha nem kapott semmit és mindaddig, a mig a jelen törvény fennáll, büszke arra, hogy gazdasági tevékenységet is kifejt. (Helyeslés.)

Apáthy Péter visszautasítja a megbizhatatlanság vádját. (Helyeslés.)

Szünet után.

Gajáry Ödön beszél a javaslat ellen.

Az összeférhetlenségi törvény revízióját ő is óhajtja, mig ez nincs, addig az egész összeférhetlenségi ügyet politikai hajszának tekinti. A Népszava ellen a pör megindítását ellenzi.

Molnár Jenő, Rakovszky és Gajáry újabb felszólalása után Polónyi és Visontai jogi szempontból bírálják az ügyet.

Ezután 20 képviselő kérésére névszerinti szavazást kértek.

A miniszterek nem szavaztak. A pör megindítása mellett 80 képviselő, ellene pedig 40 szavazott. A szabadelpvűpárt tagjai is vegyesen szavaztak, így pl. Szilágyi a pör megindítása mellett, Vészi pedig ellene. A Népszava ellen tehát megindítják a pört.

szá a bűncselekmény elkövetésétől, vakon rohan a cél felé, mintha valami belülről őt üzné és mindez azért történik, mert azt hiszi, hogy mivel ő urnak született, embertársai fölé van helyezve, neki minden szabad, őt büntetés nem érheti. S ezen tévhitnek szavakban is kifejezést ad, midőn czinkostársaival azt el is hiteli.

Ezen öntulbecsülés és az abból eredő gőg még élte utolsó óráiban sem hagyja el, a midőn azt mondja a lelkésznek, hogy „a káplánjával szóba se állt volna, mert nem ismeri azt az embert, észre sem veszi az ilyen embert.”

Az öntulbecsüléssel vele jár a hiuság is. Csupa hiuságból pazarolja a pénzt, csak hogy a világ előtt kérkedhessen vagyorával, ha meg nincsen, adósságot csinál e célból. Innen van, hogy igen nagyra szabja igényeit. Nélkülét szükséglet a sok pénz, ezt megköveteli túlzott hiusága, hogy játszassa a nagy urat. Koldusnak érzi magát nagy vagyon nélkül; kevéssel nem éri be. Hogy két keze munkája után megéljen, ahhoz nincsen elég akaratereje és sérti hiuságát.

Szintén nagy foku hiuságra vall, hogy előszeretettel foglalkozik élettörténetének leírásával; ő maga is készül azt megírni, hogy szomorú hírnévre jutott nevét egy rémregényben megörökítse az utókor számára. Kár, hogy meg nem engedték neki, ez egy emberi dokumentum lett volna. Az a furcsa kivánsága támad, hogy emléktáblával jelöljék meg a sírlomházat, a melyben élte utolsó óráit töltötte, halála előtt magához kéreti a hirlapírókat, tollba mone nekik életrajzi adatokat, sajátkezűen

TÁVIRATOK.

Roberts lord hazautazott.

Fokváros, december 12. Roberts lord Angliába utazott.

Krüger és a csár.

Hága, december 12. A dél-afrikai köztársaság követsége fölhatalmazta a Reuter-ügynökséget annak a kijelentésére, hogy némely lapoknak az a híresztelése, hogy Miklós csár táviratilag értesítette Krüger elnököt, hogy nem fogja fogadni, teljesen alaptalan.

A kínai háború.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Peking, december 12.

A diplomáciai testület ma értekezletet tartott, hogy a kínai békealkudozók meghatalmazásait megvizsgálja. Minden jel arra vall, hogy nemsokára végleges lépések fognak történni az előzetes megegyezés tárgyában. Ezt a nézetet nagy megnyugvással fogadja mindenki, aki tisztában van a hosszabb késedelem veszedelemeivel.

Washington, december 12.

Robt hadügyminiszter jelentést kapott Chaffee tábornoktól arról az incidensről, amely a tábornoknak Waldersee grófhöz intézett panaszából keletkezett. A jelentésből kitűnik, hogy Chaffee felszólalt az idegen csapatok fosztogatásai ellen és meglehetősen erős hangot használt, ami Waldersee gróf érzékenységét nagyon sértette. A tábornok megjegyezte a levélben, hogy nem is olyan emberek fosztogatnak, akik megnyitották az utat Pekingbe, hanem később jött emberek, akik nem vettek részt a kemény harcokban. — Itt elismerik ugyan, hogy Chaffee tábornoknak alapos oka volt a levél megírására, de azért mégis sajnálják, hogy a levél ilyen hangon íródott. Kiemelik különben, hogy Chaffee tábornoknak talán nem is volt joga előterjesztéseket tennie Waldersee grófnak, mert ez idő szerint nincs hivatalos kapocs közöttük, minthogy az Egyesült-Államok pekingi csapataikat tisztán követségi őrséggé alakították át s így ezek a csapatok nem állnak többé Waldersee parancsnoksága alatt, hanem az amerikai követség személyzetéhez tartoznak.

New-York, december 12.

Pekingből jelentik 10 iki kelettel: A követek mai értekezletén, amely azzal a kérdéssel foglalkozott, hogy Lihungcsang-nak és Csing hercegnek van-e fölhatalmazása az udvartól a béké tárgyalásokra, egyes követek kijelentették, hogy fölhatalmazást kaptak, hogy velök, mint Kína képviselőivel tárgyaljanak. Mások, köztük a német követ, kijelentették, hogy még nem kaptak erre névze utasításokat. Mindazáltal valamennyien elhatározták, hogy ha nem kapnak ellenkező utasítást, megkezdik a tárgyalásokat Lihungcsanggal és Csing herceggel, mi-helyt az angol követ megkapja azt az utasítást, hogy a követek közös eljárásához csatlakozzék. Waldersee gróf 63,000 dollárt utalványozott Gaselee tábornoknak a paotinfui expedicióból Angliára eső rész fejében. Gaselee ezt a pénzt átadta az angol követnek azoknak a kínaiaknak a támogatására, akik a tél folyamán segítségre fognak szorulni. Lihungcsang ma meglátogatta Chaffee tábornokot és azt mondta neki, hogy a tárgyalásokra vonatkozó meghatalmazásai csak táviratiak, de mindemellett teljesek. Ma Peking ideiglenes közigazgatási hatósága gyűlést tartott, amelyen az Egyesült-Államokat Dodds színdarab képviselte. Az összes kormányok hozzájárultak a városi igazgatás tervezetéhez, csak a francziák ragaszkodnak ahhoz, hogy a rendelkezésük alá tartozó terület kivétessék a városi közigazgatás alól. A gyűlés több albizottságot választott. — Nehány előkelő kínai hivatalnok azt a kívánságot nyilvánította, hogy a bizottság munkáiban közreműködnek. Noha a közigazgatási bizottság tagjaivá katonatiszteket neveztek ki, a tábornokok mégis azt kívánják, hogy a mennyire csak lehetséges, polgári legyen a közigazgatás.

Városi közgyűlés.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 12.

Aradváros köztörvényhatósági bizottsága ma délután tartotta decemberhavi rendes közgyűlését, melyen — miután Urbán Iván főispánnak Budapestre kellett utaznia — Salacz Gyula kir. tanácsos, polgármester elnökölt. E miatt elmaradt a mai ülés napirendjére kitűzött választás is.

Az ülés két fontosabb tárgyról, a nemzetiségi törvény módosítására vonatkozó körirat pártolásáról s a kerékpár-adó eltörlése feletti vi-

táról külön cikkekben emlékezünk meg. A közgyűlés további folyamatát alább ismertetjük.

A polgármester havi jelentését tudomásul vették. Hasonlóképp tudomásul vették a belügyminiszter leiratát, melylyel a város által az országos orvosszövetség nyugdíjintézményére megszavazott ezer korona adományt jóváhagyja.

Aradvármegye közönsége az Urbán Iván főispán beiktatásáról szóló közgyűlési jegyzőkönyvet megküldi. Levéltárba tétetik.

Vörösmarty Mihály szobrára a közgyűlés a tanács javaslata alapján 200 koronát szavazott meg.

Majd sorra került az aradi állami főreáliskola és kir. főgimnázium igazgatóságának együttes kérelme arra vonatkozólag, hogy a középiskolákban a tanítási idő reggel 8 órától déli 1 óráig legyen, délután pedig szüneteljenek az előadások.

A tanács a kérelmet pártolólággal teljesíti be a közgyűléshez. A közgyűlés helyesléssel elfogadta.

Következett volna most egy számtisztai, esetleg segéd tisztai állásnak választás utján való betöltése, de mivel Urbán Iván főispánnak Budapestre kellett utaznia, az ő elnöklése nélkül pedig a választás meg nem ejthető, azt a jövő havi közgyűlésre halasztották.

Felolvasták a tanács jelentését a vásártéri honvédlövassági laktanya építésével kapcsolatos munkák elvállalása iránt tartott árlejtés eredményéről.

Az árlejtés eredménye a következő: földmunkák, kőműves-, kőfaragó-, burkolati- és ács munkákra legolcsóbb ajánlat a Frick Józsefé, ki ezeket 262200 koronáért 21.5% vagyis 56378 korona 30 fillér engedménnyel vállalta el. Bádógosmunkákra Mihajlovics Gyula 16212 korona kikiáltási ár, 31% vagyis 5044 korona engedménnyel. Cserépedő munkákra: Mittner József 14798 korona 23 fillér kikiáltási ár, 8.3% vagyis 1228 kor. 29 fillér engedménnyel. Asztalos, lakatos és mázoló munkákra: Panker Viktor és Sebesy Ferencz 76918 korona kikiáltási ár, 21.7% vagyis 16690 korona 12 fillér engedménnyel. Uveges munkákra: Szabó Albert 1874 kor. 88 fillérért. Ezen munkánál a város 40% -ot, vagyis 749 korona 60 fillért a kikiáltási árra felülfizet. Telekrendezés, csatornázás és kövezési munkákra: Szirmai és Neubauer 38290 korona kikiáltási árban, 26.7% engedménnyel. A csoportonkénti árlejtés eredménye tehát 410348 korona kikiáltási ár, 88809 korona 45 fillér engedménnyel. Az összes munkákra beadott pályázatok között legolcsóbb a Frick Józsefé, ki a kikiáltási árból 56378 korona 30

irt emléksorokkal ajándékozta meg őket, érdeklődik az iránt, hogy mit irnak róla az újságok, sajnálja, hogy nincsen köztük rajzoló, a ki őt lerajzolná és avval bucsuzik el örökre tőlük, hogy sajnálja, hogy már nem olvashatja el többé másnapi tudósításait, melyek róla szólnak. Ez nem egyszerű akasztófahumor, ebben van jó adag hiúság is. Agnoletti is, a ki fiát megölte. Lombroso kezében látván a Revue des deux mondens egy példányát, azt kérdezte, vajjon neve meg van e benne említve?

Született gadosztevőknél nem egyszerű unaloműzés, hanem a hiúság ösztönszerű nyilvánulása a versírágás is, azért is van anynyi fűzfapoéta a született gonosztevők között. Arboux „Les prisons de Paris 1881”. című könyvében olvasható egy szédelgőnek ama kijelentése:

„Je vous écris en vers — n'en soyez pas choqué
Ma prose je ne sais exprimer mes pensées.”

Menesclou is, a többszörös gyermek-gyilkos, versben vallotta meg büntetését.

„Je l'ai vue, je l'ai prise;
Je m'en veux maintenant,
Mais la fureur vous grise;
Et le bonheur n'a qu'un instant.
Dans ma fureur aveugle,
Je ne voyais pas ce que je faisais.”

Battanoli embere is versbe foglalta „balsorsát.”

Nyilván a költői ihlet elfajulásának szüleménye az a vers is, mely így szól:

Ha meg egyszer gyermek lehetnék,
Drága jó anyám csak neked élnek,
Előtted térdepelnék,
Mint a haldokló a kereszt előtt.
S akkor . . . akkor . . .
Tudom, hogy 28 évemmel
Nem az akasztófán száradnék.
Csak azt az egyet tudhatnam,
Hogy holnap ilyenkor mi vár reám!
Oh, ha csak egy pillanatra visszajöhötnék,
Jó anyám, kis fiam, hozzátok sietnék,
Csak egy pillanatig köztetek,
Aztán vesszék!
Titeket is szerettelek, Egry, Kelemen, Lázár,
De bocsássatok meg,
Nekem ók kedvesebbek.

Végül még néhány szó a született gonosztevő értelmiségéről. Ez nem mutat ugyan oly mérvű zavart, mint az érzés és kedély világa, mindazonáltal nem tekinthető még e téren sem teljesen hibátlannak, mivel vallamennyi elméművelet szoros kapcsolatban áll egymással. Campagne rámutatott a józan ítélőképesség hiányára. Krafft-Ebing nem észlelte ugyan az ilyen egyéneknél az értelmi tehetség tulajdonképpeni rendellenességét, de megengedi, hogy az ilyen emberek együgyűek és hogy bűncselekmények elkövetésénél nem elég óvatosak, badarságokat követnek el, hazudoznak elannyira, hogy végül még maguk is elhiszik hazugságaikat. Battanoli két született gonosztevője sok oldalú ismeretekkel bírt, kellemes írás- és beszélmódoruk volt, hévvel beszéltek és — mégis csak jól idomított papagályok voltak.

Vannak igen értelmesnek látszó született gonosztevők, ezek a ritkábak; de annál nagyobb

számuak ama született gonosztevők, kik buták; ezek a gyakoribbak, miként a közönséges gonosztevők között a tolvajok. Valamennyien azonban, még azok is, kiknek értelmi tehetsége hibátlannak látszik, tulzott Hiúságukból kifolyólag téves következtetésekre jutnak és minduntalan otromba módon ellenmondanak önmaguknak; pldl. Agnoletti is jogosultnak tartotta, hogy egy ember, a ki páros viadalra való kihívást nem fogad el, börtömbe csukassék. A nagyásról es a bizarr ellenmondásokról szóban és tettben már szó volt fentebb példák kapcsán, nemkülönben arról, hogy a született gonosztevő fajjellege: a könnyelműség és az alattomoság.

Ezek az egyének taníthatók ugyan, de bensőleg nem nevelhetők és nem javíthatók, mert ehhez érzés és kedély kell, az meg nincsen nekik; az erkölcsi hülyeség ugyszólván vérükben van, mondhatni nemzésük óta. Nemesebb érzelmek iránt nem fogékonyak; a hol mi érzés és kedély által vezetettjük magunkat, ott ők ösztönszerűen önzésből cselekszenek. Ez okból állandó harcban állanak a családdal és társadalommal.

Az emberi társadalomnak ezért joga, sőt kötelessége is, hogy tagjai megvédése végett az ilyen közveszélyes elemeket egyszersmindenkora ártalmatlanná tegye. S mégis bizonyos szálmalt kelt az ilyen bete humaine, már ezért is mert nem önhibájából lett embertársai ellenségévé, nem is a környezet és a körülmények tettékeőt azzá, a melyek ellen küzdhetett volna, ha nem balvégzete, hogy annak született.

fillért engedett. A csoportonkénti árlejtés eredménye tehát 586 korona 48 fillérrel olcsóbb, mint az összes munkákra beadott legolcsóbb pályázat.

A gazdasági szék, miután a csoportokként való árlejtéssel a város öt-hatszáz koronával olcsóbb engedményt ér el, mintha az összes munkát egy vállalkozónak adja, az előbbi ajánlja elfogadásra a közgyűlésnek. Az árlejtés ellen az ácsok felebbezést adtak be a közgyűléshez, a melyben azt kéri, hogy a kőműves- és ácsmunkákat ne együttesen, hanem külön-külön adják ki.

A tanács a javaslatot elfogadásra ajánlja, de csak *elvéleg* s kéri megbizni a tanácsot, hogy ha a fedezetre vonatkozó határozat jóváhagyása a miniszteriumból leérkezik, az árlejtések eredménye felett akkor mondjon végleges határozatot. Az üveges-munkák elvállalására tartott árlejtés eredményét a tanács nem tartja jóváhagyhatónak, a benyújtott felebbezést pedig elutasítani kéri.

Varga József helyesnek látná, ha a város által kitűzött árlejtéseknél vázlatokat is készítenének, mert csak a tervrajzokból lehet hozzávetni az árhoz. Eppen ezért megtörtént már, hogy a város vállalkozói, főleg az asztalosok, sokszor megcsalódtak, sőt vagy nyolcz olyat meg tud nevezni, a ki e miatt tönkre ment. Hivatkozik a nyári színház asztalos-vállalkozójára, a kitől nem az árlejtéskor megbeszélte munkát követelték s e miatt elszegényedett.

Salacz Gyula polgármester pártolja Varga indítványát. Egyebekben kéri elfogadni a tanács által beterjesztett javaslatot.

Virágh Lajos főmérnök Varga József felhívására csak azt jegyzi meg, hogy a munkák kiírásánál vannak részletrajzok, a melyek elég tájékozást nyújtanak. A mi pedig azt illeti, hogy a nyári színház munkálatain tönkre ment egy asztalos, ez nem a terveken múlt, mert a nyári színházban semmi néven nevezendő monumentális asztalos-munkát nem talál, csak a legegyszerűbb tákolást.

Erre a közgyűlés a tanács javaslatát egyhangulag és egész terjedelmében elfogadta.

A tanács előterjesztést tett, hogy az *elhagyott gyermekek* utáni országos segély mikénti utalványozása iránt a közgyűlés intezzen feliratot a belügyminisztériumhoz. Elfogadtatott.

Majd felolvasták a vallás- és közoktatásügyi miniszter intézvényét a *községi iskolák államsegélyének* felemelése tárgyában megküldött feliratra. A miniszter a felemelést nem teljesítheti, a mit tudomásul vettek.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter a *Neuman Testvérek* által tett alapítványt tudomásul vette.

Az *igazolóló választmány* jelentést tett Vargass J. Árpád kir. tanfelügyelő, ujonnan választott köztörvényhatósági bizottsági tag igazolásáról. Tudomásul szolgált.

Az *aradi polgári lövészegylet* kérelmezi, hogy vele a városliget kibérlésére kötött szerződés, mely a jövő év végével lejár, megújíttassék. A szerződést újabb tíz évre meghosszabbította a közgyűlés oly feltétellel, hogy a ligeti vendéglő épületét is a lövészegylet tartozik fenntartani.

A városi szegények házában elhelyezett és a rendőrileg letartóztatott egyének *kenyerét* a jövő évben Ternay Ernő fogja szállítani.

Uj épületeik után községi adómentességet kaptak: Losonczy Lajos, Jovanov György, Jozsity Izidor és Máté János.

Schusztler Henrik dr.-nak megengedte a közgyűlés, hogy a Krivabora-dűlőben birt bérleti földjéhez Hann Alajost és ifj. Hann Alajost bérletársakul elfogadhassa.

A közgyűlés jóváhagyta az Illin Nikával, Mandl Dáviddal, Szerb Vazullal, Tóth Istvánval, Néczin Mihályval, özv. Fericsán Tódornéval, Fericsán Györggyel, Stefanov Orosztivel, Igaz Istvánnal, Riesz Lajossal, Dogyán Vazullal és Kovács Istvánnal kötött földbérleti szerződéseket. Igaz István földbérletét meghosszabbították.

Hasonlóképp jóváhagyták a Walder és Ur-máncczy czéggel falerakóhelyi bérlet iránt kötött szerződést. Czukor László falerakóhely-bérletét meghosszabbították.

Kabdebó Katalinnal és Schwartz Simonnal a városi szín- és bérházban birt lakás bérletét meghosszabbították.

A jövő évi légszuszítási naptárt meg-

állapították úgy, a mint az már lapunkban közölve volt.

Köpf Paulina kegydíjat kér a várostól elhunyt atyja, volt városi irnok után. 240 korona évi kegydíjat szavazott meg neki a közgyűlés özv. Petrovits Mihálynének évi 760 korona nyugdíjat, özv. Novák Luthymnának évi 146 koronát utalványoztak.

Szulimán Erzsébet szülésznői oklevelét kihirdették.

A tanács jelentést tett a Salacz Gyula kir. tanácsos polgármester nevére tett alapítvány alapító-levelének szövegezéséről. Hász Sándor, Steinhardt Mór dr. és Nemess Zsigmond dr.-nak néhány formai megjegyzése után az alapító-level szövegét elfogadták, úgy, a mint azt a tanács beterjesztette.

Felolvasták a belügyminiszter rendeletét a városi *prostituációs szabályrendelet* módosításáról. A módosítások megejtését rábízták a prostitucionális bizottságra.

Végül a tanács jelentése került sorra a volt *Mittelmann-féle szeszgyár* megvétele iránt kötött szerződés jóváhagyásáról. A belügyminiszter a megvételt jóváhagyta, minek következtében a tiszt ügyészséget a szerződés megejtésére utasították.

A közgyűlésen Salacz Gyula polgármester elnöklete alatt jelen voltak: *Institoris* Kálmán főjegyző, *Sarlot* Domokos főkapitány, *Kádas* Kálmán és *Varjassy* Lajos tanácsnokok, *Perger* János dr. tiszt főügyész, *Lócs* Rezső és *Vannay* Gyula aljegyzők, valamint a következő bizottsági tagok:

Boros Vida, Éles Armin, Tenner Lajos, Herzl Bernát, Schusztler Illés dr., Bing Vilmos, Kristyórá János, Neuman Dániel, ifj. Neuman Adolf, Pekár Károly, Révész Adolf, Vas Gusztáv, Szathmáry János, Reicher Károly, Szontagh Gyula, Glück Károly, Barabás Béla dr., Rieger Imre, Müller Károly, Dániel Kálmán, Vertán Oszkár dr., Virágh Lajos, Simay István, Posgay Lajos dr., Tisch Mór dr., Madarász Antal, Ottenberg Tivadar, Tedeschi Viktor, Fetter Géza, Domány József, Hegedüs László, Magyar Ferencz, Kabdebó János dr., Bund Henrik, Kronstein Vilmos dr., Avarffy Ferencz, Nemess Zsigmond dr., Zárai Ödön, Verbos Nándor, Varga József, Hász Sándor, Ring Géza, Nesnera Aladar, Bing Ede, Mittner József, Mayer Miksa, Urbányi Béla, Reisinger Sándor, Marschall Lajos dr., Wallfisch Armin, Csiky Károly, Zachariás Géza, Almási T. Pál, Weisz Dávid, Rosenberg Miksa dr., Goldschmiedt Miksa, Heitz Nándor dr., Winter Gerő, Szondy Béla, Simon Jenő, Maresch Gyula, Steinhardt Mór dr., Tóth József, Domonkos Lajos, Kotsis Lajos, Probst Mihály, Nagy Lajos, Müller Gyula, Lusztig Andor, Marek Samu, Nachnebel Ödön, Nagy Kálmán, Issekutz László dr., Don Konstantin, Sófalvi György, Kneffel Lajos, Münz Ferencz, Wadowszky Gusztáv, Funkelstein József, Bozsik György, Sonnenfeld Károly dr., Mihalik József, Steiner Jakab, Reicher Ferencz stb. és Sorbán János főispáni titkár.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Csütörtök: *Folt*, amely tisztit, szimü. (Páros bérlet.)
Péntek: *Gasparone*, operette. (Páratlan bérlet.)
Szombat: *Gasparone*, operette. (Páros bérlet.)

* **Műsorváltozás.** Csütörtökön az *Otthon* helyett *Folt a mely tisztit* kerül színre Mezei Péter és Fenyéri Mór közbejött betegsége miatt.

* **Fővárosi Lapok.** A Fővárosi Lapok szerkesztését *Martos* Ferencz, az ismert nevű poéta vette át, kinek célja a magyar női olvasóköröség e régi kedvelt lapját a régi hagyományok alapján s mégis modern szellemben, előkelő irodalmi színvonalon alkotni újjá. Külsője formás s az ára tizenhat korona egy esztendőre. A szerkesztő mellé a fiatal írók gárdájának legjelesebb tagjai sorakoznak. A lap a kézművészetekre is bőven kitejeszkedik a jövőben s úgy irodalmi, mint művészeti tekintetben kedves olvassmányt óhajt nyújtani a magyar családnak. (Kiadóhivatala és szerkesztősége Buda-pestben, V., Hold-utca 15. sz. alatt van. Mutatványszámokat szívesen küld.)

A kerékpáradó — marad.

— A városi közgyűlés határozata. —

Arad, december 12.

Deputáció, kérelem, átirat, beadvány — hiábavaló volt. Ugy határozott ma Aradvárosi közgyűlése, hogy a *kerékpár-adót* nem törli ehanem érintetlenül fenntartja tovább. Nagyszótobbsággal határoztak így: *ötvennyolcz száz tizenégy* ellenében.

Ez a kérdés, a kerékpáradó eltörlésének kérdése, rég foglalkoztatja már a közvéleményt. Sőt a bicziklisták, a kik következtessen ragaszkodtak az adó előtti állapothoz, némileg fenyegettek is. Megfenyegették a hatóságot, meg a közgyűlést, hogy Uj-Aradon helyezik el a gépeiket és mégis kerékpároznak, de adót nem fizetnek. A mi azt jelenti, hogy ha kérelmük nem teljesül, kijátszák a hatóságot, a közgyűlést, a törvényt meg az adót egyaránt.

Szó sincs róla, sok méltányos okot tudtak felhozni indokolásukban, de ez a közgyűlésnek nem használt. Az adó — adó marad. Kimondták, hogy nem okvetlenül muszáj bicziklizni. A ki pedig bicziklizik, ezért a szórákosért fizesse meg a taksát. — S ez a pontum.

Felette nagy volt az érdeklődés a közgyűlésnek e pontja iránt. A karzatot meglepte a fiatalok, mely egyaránt kíváncsi volt arra is, eltörlik-e a biczikli adót és arra is, lesz-e a középiskolákban délutáni szünet. (Ez az utóbbi kérdés talán még több diákot vonzott oda, mint a kerékpár). Azt talán mondani sem kell, hogy az összes kerékpár-raktárosok és mechanikusok szintén a karzaton szorongtak. Reájuk nézve félig-meddig létkérdés volt, mikép fog dönteni a tekintetes közgyűlés.

Az ügyet *Kádas* Kálmán tanácsnok referálta meg. Első sorban felolvasta *Nemess* Zsigmond dr. és társainak kérvényét a kerékpáradó ellen. Kivülök *Németh* József és társai is adtak be kérvényt, nemkülönben a *waggongyári munkások*, a *kerékpárkereskedők* s a két aradi *kerékpár-klub*. Hogy a kérvények mit tartalmaznak s mivel indokolják a kerékpáradó eltörlésének szükséges voltát, azt lapunkban már számos alkalommal kifejtettük.

A tanács e kérvényekre azt indítványozza, hogy az adó továbbra is tartassák fenn, csupán a munkásokat mentse fel annak megfizetésétől. A tanács indokolásul felhossa, hogy a jövő évi költségvetésben kerékpár-adó czímen nyolcz ezer korona van felvéve a bevételek közé, a melyet mással pótolni nem lehet, de meg a kerékpár-adó hatásáról az eddigi idő alatt nem is lehetett teljes meggyőződést szerezni. Az adó csakis azon munkásoknak volna elengedhető, a kik be tudják igazolni, hogy a biczikli nem szórakozás céljából, de kizárólag közlekedési eszközül használják és a kik igazolják azt is, hogy egyik kerékpár-klubnak sem tagjai.

Nemess Zsigmond dr. tört első sorban lándzsát a bicziklistákért. Mikor indítványát írásban benyújtotta, meg volt győződve arról, hogy a közgyűlés pártoló határozatot hoz. A tanács javaslatából azt veszi ki, hogy a sorok közt nincs ugyan ellene a kerékpár-adó eltörlésének, csak a látszatot akarja fentartani, mikor a költségvetésre hivatkozik. Véleménye szerint a kerékpár megadóztatása a helyi viszonyoknak nem felel meg. A kerékpár nem luxus-cikk, tehát meg sem adóztatható. Itt a bizottságban sok jómódu ember foglal helyet, a ki megengedhetné magának ezt a luxust és még sem teszi.

Avarffy Ferencz: Nem ám, mert már nem tudunk a bicziklire felülni. (Zajos derűtség.)

Nemess Zsigmond dr.: Ha pedig sportcikk, nem megadóztatni, de ellenkezőleg, áldozatot kell hozni érte. A bicikli határozottan közlekedési eszköz. A legszegényebb iparosok, munkások használják, hogy vele időt spóroljanak. Véleménye szerint a kerékpár-adó oly csekély bevételt hoz a városnak, hogy nélküle egész nyugodtan meglehet a költségvetés. Kéri a bicikli-adót eltörölni.

Salacz Gyula polgármester Nemess beszédéből csak arra az egy pontra reflektál, hogy a tanács egyáltalán nem a látszatnak akar megfelelni akkor, mikor az adó fenntartását javasolja. A tanács a közérdek szempontjából határozott meggyőződéssel tárgyalta a kérdést és jutott a betérjesztett véleményre.

Steiner Jakab főleg azért nem fogadja el a tanács javaslatát, mert protekciós kivételeket lehet majd tenni, ki fizessen adót és ki ne fizessen. Inkább hagyjunk szaladni száz embert, mint egyet büntetlenül. (Zajos derűség.) Nemess indítványát pártolja.

Barabás Béla dr. hosszabb beszédben kel a tanácsi javaslat védelmére. Szerinte formahiba volt 4000 korona bevételt venni fel e czímen a költségvetésbe, amit most el nem engedhetünk, mert a belügyi kormány élénk figyelemmel kíséri a városok költségvetését s nem egyeznek bele a leírásba. Ellenzéki ember lévén, elvből szeretne sok törvénynek ellentmondani, de honpolgári kötelesség parancsolja, hogy azoknak engedelmességek. Rossz néven veszi a kerékpárosoktól azt a fenyegetődzést, melylyel a várossal szemben felléptek (Helyeslés), hogy gépeiket Uj-Aradon tartják, hogy így, meg amugy tesznek. Ez nem illik, nem szabad engedni, hogy a tanácsot és a közgyűlést kifigurázzák. (Helyeslés.) Ez ellen tiltakozik határozottan, a biciklistáknak ez a fellépése nem helyes, de rokonszenven. Már csak azért is, mert fenyegetőleg léptek fel, nem szavazza meg, hogy a kerékpár-adót eltöröljék. (Helyeslés.) Ha az érem másik oldalát nézi, az bizonyos, hogy ő elvből ellensége minden adónak, de talán ez esetben lehetne kivétel utat találni, a mely megóvná a közgyűlés tekintélyét s eleget tenne a méltányos óhajnak is. Ha a bicikli nem luxus, de szükségcikk, ő még ez esetben is megadóztatná, mert az, a ki használja, időt, utat spórol meg vele, illő, hogy ezért valamit fizessen. Az adó oly csekély, hogy az is kérdésbe jöhet, érdemes-e vele bajlódni, a befizetéseket ellenőriztetni stb. A tanács is azt mondja, hogy a kerékpár-adó hatását még nem ismerjük, tehát tartassék fel még egy évre. Annak idején a szikviz-adó ellen vehemensen harczolt s tudni való, hogy ebből az előirányzott összeg még egy évben sem folyt be. De megtörtént az, hogy kilencz szódagyáros teljesen tönkre ment miatta, mind nyomorog, csaknem mind árverés alatt áll. Ez a kerékpárosoknál nem fog ugyan bekövetkezni, éppen azért a tanács javaslatához járul azon hozzáadással, hogy küldessék ki egy bizottság s ez hívja meg a kerékpár-egyesületek vezetőit, a kikkel talán meg lehet valami közép módozatban állapodni. Így nyerne a város is valamit és vége lenne a bicikli-adó miatti elkeseredésnek is.

Bing Vilmos a tanács javaslatát fogadja el. Példának felhossa, hogy Budapesten is nagy mozgalom indult meg a kerékpár-adó ellen s a most megjelent jövedelmi kimutatások szerint e czímen még is 41,270 koronával több folyt be, mint a mennyi elő volt irányozva. Az a véleménye, hogy az előirányzat bejön Aradon is.

Salacz Gyula polgármester Barabás indítványának második részére megjegyzi, hogy a

törvényhatóság biciklistákkal, egyesületekkel nem alkudozhatik. (Elénk helyeslés.) Vagy van joga kivetni az adót, akkor megteszi, vagy nincs, ez esetben pedig nincs szükség semmi tárgyalásra. A szódagyárosokra az a megjegyzése, hogy azok nem az adó miatt mentek tönkre, hanem azért, mert a vendéglősök, kik azelőtt az ő legnagyobb fogyasztói voltak, szövetkezetet csináltak s maguk gyártják a szódavizet.

Több felszólaló nem lévén, elnöklő polgármester szavazás alá bocsátotta a kérdést, A tanács javaslata mellett 58, ellene 14 bizottsági tag állott fel s így a kerékpár-adó a tanács által javasolt formában tovább is megmarad.

Öngyilkos szállodás.

(Duffner József öngyilkossága.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 12.

Duffner József ismert aradi szálloda tulajdonos ma a kora reggeli órákban öngyilkosságot követett el. Egy hatlövetű forgópisztolylyal melloe lötte magát s nagy szenvedések között délután meghalt.

Duffner József Aradon legutóbb a Deák Ferencz-utcza „Vas” szálloda és kávéháznak volt bérlője. Iparkodó, törekvő ember volt Duffner, ki életpályáját a sütő-mesterségen kezdte s tekintélyes vagyont szerzett. Hogy ilyen körülmények között mi indította Duffnert végzetes tettének elkövetésére — csak sejteni lehet.

Az öngyilkosság részleteiről különben a következőkben számol be tudósítónk:

Ma reggel fél hat órakor a Deák Ferencz-utcza Vas-szállodában agyonlőtte magát Duffner József a vendéglő és kávéház tulajdonosa. Záróra után, éjjel egy órakor ment fel a kávéházból Duffner emeleti szobájába lefeküdni, rendes napi dolgának elvégzése után. Régi szokásához híven tegnap is megvárta a zárórát, számoló pinczéjével leszámolt és a legjobb kedélyhangulatban a kapubejárattal szemben, az emeleten lévő szobájába ment. Külön szobát tartott magának, hogy éjjelenként, mikor lefekszik, ne zavarja a család nyugalmát. Három ajtó nyílik a szobára. Egyik a folyosóról, a második a szomszédos szobára, a harmadikon pedig az éléskamrán keresztül jutni ki a lépcsőházba.

Tegnap szokása ellenére bezárta Duffner a szomszéd szobára és a folyosóra nyíló két ajtót. A harmadikat, mely az éléskamrába nyílik, valószínűleg elfelejtette bezárni, mert ez rendes körülmények között nem szokott nyitva állani s így azt gondolhatta, hogy most is zárva van.

Reggel fél hat óra tájban Duffner egyik fia, ki az aradi felső kereskedelmi iskola magántanulója s ki Ehrenfeld Samu nevű instruktorával aludt egy szobában, arra ébredt fel, hogy a szomszédos szobában, melyben édesatyja aludt, lövés dördült el. Felköltötte az alvó Ehrenfeldet s kérdezte tőle, hogy nem hallott-e lövést Ehrenfeld nem hallotta a lövést s így a fiu azt gondolta, hogy ő is csak álmodott.

Alig fejezték azonban be a beszélgetést, Duffner szobájától nyöszörgést, hörgést hallottak. Figyelmessé lévén, be akartak a szobába nyitni, de annak ajtaját zárva találták. Ep így a folyosóra nyíló ajtót is. Rosszat sejtve, a portáshoz mentek le, hogy elkérjék tőle az éléskamra kulcsát s elmondták ott, hogy lövést hallottak, hogy Duffner szobájából hörgés hallatszik ki. Az éléskamrából nyíló ajtót nyitva találták. Mikor a szobába beléptek, Duffnert,

az ágyon ülve vérben találták, amint kezét a melléhez szorítva hörgött.

Azonnal orvosért mentek s a rendőrségnek telefonon jelentették az esetet. Nemsokára megjelent a szállodába Tisch Mór dr. kerületi orvos és Mastigh Emil inspekciós rendőrtiszt.

Mikor az orvos belépett a szobába, Duffner már az ágyon feküdt s erősen vérző sebet tartotta. Eszméletlenül volt, mert az orvost megismerte s így szólt hozzá:

— *Édes Tisch dr., maga van nálam? Segítsen rajtam, nagy fájdalmaim vannak . . .*

Duffner a szívének irányította a fegyvert s a golyó mellének bal oldalán, a bordák között hatolt be s már ekkor valószínű volt, hogy a seb életveszélyes.

A rendőrtiszt kérdéseire Duffner feleletet nem adott.

Délelőtt magánál volt Duffner és tettét megbánta. Azt mondta, hogy nem gondolta meg mit tesz:

— *Nem gondoltam gyermekeimre . . .*

Délután fél kettőkor Duffner meghalt.

Levelet az öngyilkos nem hagyott hátra, s így az öngyilkosság okát kétségtelenül megállapítani nem lehet. Az bizonyos, hogy nem pillanatnyi elhatározás adta kezébe a fegyvert, mert már egy héttel az öngyilkosság elkövetése előtt gondoskodott a revolverről. Hetesének adott pénzt, hogy az ószereseknél vegyen neki egy hatlövetű revolvért, de semmi esetre se vaskereskedésben. Ugy adta elő a dolgot, hogy a szőlőjébe akar a héten kimenni, s a vinczellérnek van szüksége a revolverre, mert a borpinczében tolvajok járnak. A hetes azonban az ószereseknél nem tudott revolvért szerezni. Kereskedésbe valószínűleg azért nem küldött, nehogy a vásárlás feltűnést keltsen. Hogy honnan szerezte a revolvért, nem tudni. A hatlövetű revolver nem új, rozsdás, s egy golyó hiányzik belőle, a többi öt golyó benne van.

Azt mondják, hogy utóbbi időben panaszkodott Duffner, hogy az üzlet nem megy olyan jól, mint azelőtt. Különben kávéháza is, szállodája is látogatott, csak a vendéglő, melyet tavaly előtt építtetett 9—10.000 forint költségen, nem ment sehogysem. Bizonyosan erre vonatkoztatta az üzlet hanyatlását.

Duffner József 52 éves, erős, kövér ember volt. Kezdetben Borosjenőn volt neki sütőműhelye, majd később ugyanott a nagyvendéglőt bérelte. Az itt szerzett pénzen vette meg a mostani Réchy-féle ház helyén volt „Aranykulcs” fogadó, hoi annyira összeszedte magát, hogy azelőtt négy évvel a Vas-vendéglőt és kávéházat vette meg.

Duffner boldog családi életet élt, így tettének okául legvalószínűbbnek az látszik, hogy az étterem építése következtében támadt gondjait nem bírta viselni. Jótállást is vállalt állítólag több ezer forintig olyan két aradi emberért, kik közül az egyik Aradról megszökött, a másik pedig csödbe jutott. Duffner *nyolcz árva*t hagyott hátra. Haláláról a család a következő gyászjelentést adta ki:

Alulírottak fájdalomtelt szívvel tudatják, a forrón szeretett és felejtethetlen jó férj, apa, após, testvér, rokon és jóbarát Duffner Józsefnek felváltó évi december hó 12-én, d. u. 1/2 órakor, életének 52-ik és boldog házasságuk 22-ik évében, rövid szenvedés következtében hirtelen jobblétre szenderült. A megboldogult drága halott földi maradványai folyó évi december hó 13-án d. u. 3 órakor fognak Deák Ferencz-utca 1 számú házból a róm. katolikus szertartás szerint beszenteltetni és a felső temetőben levő sírkertben örök nyugalomra helyezettetni. Az engesztelő szentmise áldozat a boldogultnak lelki üdvéért folyó évi december hó 14-én d. e. 8 órakor fog a minorita atyák templomában az egek Urának bemutatni. Arad, 1900. de-

czember hó 12-én. Aldás és béke lengjen porai felett! Ozv. Duffner Józsefné szül. Frahler Anna, neje. Érczy Oszkárné szül. Duffner Anna, Duffner József, Duffner János, Duffner Róza, Duffner Mariska, Duffner Jolánka, Duffner Ilonka, Duffner Béluska, gyermekei. Duffner Jakab, Duffner Ádám, Schillerné szül. Duffner Lenke, testvérei. Érczy Oszkár, veje. Kleindl Györgyné szül. Frahler Teréz, Balla Antalné szül. Frahler Rózália, sógor-női. Reck József, sógora. Zimmermann Ádám-né, Frank Viktor, Frank János, Frank Ferencz, Reck János, Reck Ilonka, unokaöccsei és hugai.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A tisztviselők fogyasztási szövetkezete figyelmezteti tagjait ez uton is, hogy a f. év május hó 6-án tartott rendes közgyűlésen hozott határozat szerint azon tagok, kik részjegyeik hátralevő értékét ez év végéig be nem fizetik, a tagok sorából töröltetni fognak, a befizetett rész pedig a szövetkezet céljaira fordittatik.

MULATSÁGOK.

(=) Társas estély. Az aradi Kossuth Lajos betegsegélyző és temetkezési egyesület f. hó 23-án este 8 órakor a Braun-féle színházi sör-csarnokban táncestetélyt rendez, a melylyel 15 évi fennállását ünnepli meg. Egy teríték ára 2 korona.

Milán házassága.

(Báró Atzél Béláné levele Natália királynéhoz.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, december 12.

Érthető feltűnést keltett Európaszerte az a hír, hogy Milán király újból nősülni óhajt és hogy a házasság boldogságával egy magyar főúri nő kecségtelné a trónjától megfosztott királyt. A világ összes sajtója bőven foglalkozott ezzel a hymen-hirrel és az eset sokféle találgatásra adott okot.

Milán király egyike azon történelmi alakoknak, ki viselt dolgaival sokszor szerzett meglepetéseket népének és különösen királyi családjának. Családi életében és politikai szereplésében volt sok pikáns részlet, aminőkhöz hasonlókat más uralkodó családoknál eddig egyes benfentes udvari személyek által közre bocsájtott memoirokból csak évtizedek után lehetett megtudni, azt Milán király rendszeren azon melegében kikürtölte a világnak és alig maradt titokban a legdiskrétebb természetű dolog is a szerb udvarról.

Anyagi zavarai, pénzforrások kikutatása, a a Natalia királyné és közte felmerült házassági viszálykodás, Sándor királylyal való összetűzése, szerelmi kalandjai, különböző szórakozásai és uti élményei majdnem a nagy nyilvánosság előtt játszódtak le.

Már nem is lepte meg a nyilvánosságot semmi, ami Milán nevével kapcsolatba jutott. Az a hír, hogy Atzél Béla báró özvegyével fog házasságra lépni, már érdekesebb volt a sok hír között és ennek az elhatározásnak indító okait már nem is kutatták. De ez az elhatározás — mint egy bécsi távirat velünk közli — nagy és előre nem látott akadályokba ütközött.

Milán királynak Natáliával kötött házassága ugyanis még felbontva nincs, miután a házasság csak egyháziilag, egyházi hatóság által bontatott föl és így a polgári bíróságnak a házasság felbontását kimondó ítélete még hiányzik, de hiányzik még az egyházi érvényes elválasztáshoz a belgrádi főkonzisztórium határozata is.

A bécsi távirat ebben a kérdésben egy érdekes epizódot említ fel. Azt ugyanis, hogy özvegy báró Atzél Béláné egy megható levélben fordult egyenesen Natália királynéhoz, mely le-

vélben az ő és jegyese boldogságát kérelmezi olyképp, hogy Natália királyné a végleges elválasztásba való beleegyezése által háritsa el a megkötendő házasság akadályait.

A távirat nem emlékszik meg arról, hogy Natália királyné miképp fogadta a levelet, de bármint szóljon is az esetleg adandó válasz, akár beleegyeznek a válasba, akár nem egyezik belé, az akadályok még nem szűnnek meg, épen a törvények által előírt formák miatt.

Es így Milán király, valamint jegyese várni kénytelenek, míg a szerb bíróságok lassu gépezete annak rendje és módja szerint elsöpri az utból az akadályokat, melyek Szerbia volt uralkodója boldogságának útjában állanak.

Rabló községi pénztáros.

(A felgyújtott községháza.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, december 12.

Temesvárról jelentik, hogy a Temesmegyei Mehalán nem mindennapi eset tartja izgalomban a kedélyeket. A községi pénztáros ravasz módon akarta kirabolni a község pénztárát, de rajtavesztett. Az alattomos rablási kísérletnek áldozatul esett a község háza, mely leégett.

A rablás részleteit távirati tudósítónk következőképp ismerteti:

A mehalai község házában nagy vasládában őrizték a község pénzt. Bajáncai Pál község pénztárosnak tegnap szokatlan sok dolgot adott a pénztár. Adóban, közköltségben és a községi egyéb jövedelmi forrásaiból szokottnál nagyobb mértékben szolgáltatott be a pénzt. A pénztári kimutatás szerint a vasszekrényben tegnap 10 ezer korona volt összehalmozva. A közpénzek kezeléséről szóló szabályok szerint az ennyire felgyülemlt pénzt a tegnapi napon a központba kellett volna beszolgáltatni.

Bajáncai, amikor a bankókat kötegekbe osztotta, fájdalmasan gondolhatott arra, hogy ezeket holnap már nem fogja látni. Ezen foglalatossága közben pokoli gondolat villant át agyán. Ugy gondolta, hogy jobb helyen volna ez a sok bankó az ő zsebében, mint az állam kasszájában és hirtelen arra határozta el magát, hogy a pénzt elrabolja.

De miként? Hogy keilene azt ügyesen csinálni, hogy a gaztett ki ne tudódjék? Annyit tudott már a gaztelkü pénztáros, hogy a könyvek meghamisítása nem csálhatatlan mód, már nagyon sok vesztett rajta. Egyszerűen ellopni a pénzt a pénztárból szintén ostoba dolog, mert nem telnék belé 24 óra és már rajtacsipnék. Bajáncai tehát egy egészen új módszert eszelt ki, melynek kiviteléhez azonnal hozzá is fogott.

A pénztáros ugyanis hivatal zárta után egyedül lévén a hivatalos helyiségben, csendes körülményben az épületet és annak több helyén égő üszköt helyezett el. Mikor meggyőződött róla, hogy a tűz a tető alatt lángra lobban, hirtelen berohant a pénztár szobába, kinyitotta a vasládát, a bankókat onnan kiragadta és azokat zsebre vágva, kerülő uton haza felé tartott.

Néhány perc múlva, nagy tüzlárma verte fel a község lakosságát. A nép kirohant a házakból és rémülve látta, hogy a község háza lángokban áll. A tűz színhelyére érkezők között első volt a község bírása, ki halálmegevéttel berohant az égő házba és első gondolata volt, hogy a pénzszekrényből kiment a község pénzt. — De rémülete a végsőig fokozódott, midőn észrevette, hogy a pénzszekrény nyitva van és a pénz belőle hiányzik.

A gyanu rögtön a pénztáros felé fordult. A községi bíró néhány esküdtel rögtön a pénz-

táros lakásába ment és a kutatás eredményes volt, mert megtalálták a pénzt hiánytalanul.

A pénztáros letartóztatott és azonnal adták a csendőrségnek.

A község háza azonban teljesen leégett.

HIREK.

— Személyi hírek. Urbán Iván főispán Budapestre utazott.

— Sarlot Domokos ünneplése. Annak a megalapító leg, bensőségteljes ünneplésnek, melylyel Arad város polgársága Sarlot Domokos főkapitány 25 éves szolgálati jubileuma alkalmával körülvette, méltó betetőzése folyt le ma délután város közgyűlésén. Napirend előtt Boros Vid főrealiskolai igazgató emelt szót s szép szavakkal ecsetelte azt a lelkes ünneplést, melyben főkapitánynak a közelmúlt napokban részvétel volt. Ugy véli, méltányos és igazságos, hogy köztörvényhatósági bizottság, mint a polgárság legigazibb, törvényes képviselője, szintén részvegyen azon manifesztációkból, melylyel polgárság Sarlot Domokost megtisztelte. Élénk helyeslések közt indítványozta, mondja közgyűlés, hogy az után a 25 év után, mely Sarlot hűséggel, becsülettel s a város érdeke mindenben szem előtt tartva töltött el, tekintve továbbá azt, hogy Arad társadalmi életében mindig a humanizmust szolgálta, de a közrendészet fejlesztése és újjászervezéseért is, neki jegyzőkönyvi köszönetet és elismerést szava. A zajos éljenzések lecsillapulása után Salla Gyula kir. tanácsos, polgármester, mint a közgyűlés elnöke szólott. Azt hiszem — ugymond — mindanyiónk szívében visszhangra talál most elhangzott indítvány. Kimondom tehát határozatilag, hogy a közgyűlés Sarlot Domokos főkapitányt 25 éves szolgálati jubileuma alkalmából meleg bensőséggel üdvözi s buzgó működéséért jegyzőkönyvben örökíti meg elismerését. Azt hiszem, ez már a mai közgyűlés jegyzőkönyvébe felvehető. Most Sarlot Domokos emelkedett fel s mondott megindultan köszönetet a rokonszenves megemlékezésért. A község szolgálatában álló tisztviselőnek lecsobb jutalma — ugymond — ha azok részéről, kik működését bírálni és figyelemmel kísérni hivatva vannak, elismeréssel találkozni. Ily becses kitüntetés ért engem most, midőn a tekintetes közgyűlés 25 évi szolgálatom elismerésben részesít. Köszönöm szívem mélyéből az elismerést s a kitüntető nyilatkozatot. Fogadom, hogy a jövőben is hűséggel, szorgalommal, becsülettel munkával fogom megemlékezni a közgyűlés szives jóakarátát. Lelkes éljenzés követte a főkapitány szavait s ezzel meleg ováció véget ért.

— Vörösmarty-ünnep Párisban. Párisból jelentik, hogy ott tegnap délután nagy közönségszűke mellett a Vodiniére-teremben léle emelő ünnepély folyt le, mely Vörösmarty Mihály emlékének volt szentelve. A francia dományos akadémiának elnöke Sully-Prudhomme tartotta az ünnepi beszédet, meleg szavakkal emlékezve meg Vörösmartyról. Utána Bert Sándor hosszabb tanulmányt olvasott föl, mely Vörösmarty életrajzát és munkáinak esztétikai méltatását is fölölelte. Geniát kisasszony, valamint Dehelly és Ravet urak, a Comédie Française tagjai Vörösmarty több francia nyelvi átültetett költeményét szavalták el, többek között a Szózat-ot is. A nagyszámú hallgatóság mely legnagyobb részét a magyar kolónia tagjai alkották, az előadókat zajos tapsal jutalmazta. A színpadon Vörösmarty szobra áll, mely a világkiállítás magyar osztályában kiállítva. Sully-Prudhomme megnyitóbeszédében a következő szép mondatot idézzük:

Eddig Vörösmartynak csak szülőmegyéjének székhelyén állítottak szobrot. Most azonban adományokat gyűjtenek egy Budapesten felállítandó szoborért és a király volt az első adományozó. Így hódol a hatalomnak, mely óv és parancsol annak a hatalomnak, mely lelkesít és megdobbantja a szívet, amely két fejedelmet egyesít. Ez jelképezi a harmóniát uralkodó és nép között. E harmónia sehol sem oly erős és tökéletes, mint éppen Magyarországon.

— **A Tagányi Sándor elleni merénylet tetteit** még eddig nem sikerült kinyomozni a csendőrségnek. *Tagányi* dr. sebesülései néhány nap múlva begyógyulnak, de *Jankó* tisztartó sérülései komolyabbak, mint az első pillanatban hitték. Az orvosi vizsgálat kiderítette ugyanis, hogy *Jankót* nemcsak baltával ütötték meg a rablók, hanem *mellbe is szúrták*. Fölépüléséhez mindamellett van remény.

— **Munkanélküliek tüntetése.** Budapestről jelentik, hogy a munkanélküliek ma egy Vig-utcai korcsmában zajos gyűlést tartottak. A gyűlés után mintegy 800 ember a Vig-utczán át a Kerepesi-utra és nagy-körútra vonult zajos éljenzés és abcuzolás között. A nagykörúton, az időközben értesített rendőrség, néhány lovasrendőrrel utjokat állta s a Wesselényi-utczánál sikerült szétoszlatni a tüntetőket.

— **Rablótámadás fényes nappal.** Temesvárról vakmerő rablótámadás hírének közlik velünk. Két cigány volt a támadó, kik a József-város közepén, a kalapgyár szomszédságában lévő fatelepen megtámadták *Schneider* János felügyelőt, mikor ez a napi bevételt számolta. Az egyik rabló kikapta a *Schneider* kezében lévő 300 koronát s elfutott, a másik pedig *kést tartott Schneider torkának*. Közben zajt hallott a támadó s elfutott. A rendőrség hamarosan elfogta az egyik rablót *Botz* Bandit, kinél a lopott pénz egy részét meg is találták.

— **Szegény tanulók felruházása.** Az aradi szegény tanulókat segélyező egyesület karácsony-csinált az ő gyámoltjainak: háromszáz iskolás-gyerekeknek, lánynak. A polgári fiúiskola dísztermébe gyűltek össze ma iskolánként husz-harminczan tanítónők és tanítók vezetésével az apróságok, hol három asztalra volt kikészítve a s.k ruha, czipő, mindegyikre ráírva, hogy ki a gazdája. A kiosztás előtt az egyesület titkára beszédet mondott a felruházandókhöz s megköszönte nekikben az egyesület tagjainak jótéteményeit. Ezután kezdetét vette a ruhakiosztás, melyet az egyesület jelenvolt tagjai s a tanítók, tanítónők végeztek.

Az ünnepélyes aktusnál jelen voltak: özv. Hausser Károlyné, özv. Boros Beniné, Brettner Etelka, Czeiler Gizella, Dániel nővérek, Fischer Irén, Gyurkovits Marianne, Groó Lujza, Hegedüs Lászlóné, Heinrich Sándorné, Hendrey Pálné és Szilárdka, Hermann Róza, Hofbauer Elma, özv. Halmay Józsefné, özv. Jungáné, Keresztes Gyula dr.-né, Korom Józsefné, Kristyóry Jánosné, Lukácsy Lajosné és Palma, Laczay Bandiné, özv. Lovichné, Laczay Anna, Özv. Rónay Jánosné, Robitsek Ágostonné, Rónay Dóra, Szöllősy Jenő dr.-né, Szalay Antalné és Ilonka, Salamon Samuné, Schleifer Antalné, Tisch Mór dr.-né, Vásárhelyi Janka, özv. Végh Aurélné.

— **Megczáfolt házassági hír.** *Taaffe* Ilona grófnő és *Feldmann* Jakab házasságát ma egy Budapestről jövő távirat megczáfolja. Eszerint a grófnő válópere még nincs befejezve, de a honosítás iránti eljárás is folyamatban van. A házasság azonban létrejön, még pedig a törvényes kellékek beálltával a budapesti anyakönyvi hivatal előtt.

— **Felcségsértő miniszter.** Ma kezdődött meg — mint Belgrádból táviratozzák — a végtárgyalás *Gencsics* György volt belügyminiszter ellen, a kit felcségsértéssel és a kormány nyilvános megsértésével vádolnak. A vádirat szerint *Gencsics* a felcségsértést két levélben követte el, a melyeket *Sándor* királynak írt. Ezekben a levelekben, a melyeket a vádlott ez

év augusztus és szeptember havában Abbáziából küldött a királynak, hat inkriminált passzus van. A vád alapja azonkívül egy szeptemberben kelt nyilatkozat, a melyet a vádlott egy bécsi lapban közölt. A kormány nyilvános megsértését szintén az említett két levélben és a bécsi lapban közölt nyilatkozatában követte el a vádlott.

— **Szabad Lyceum.** Az aradi Kölcsey-egyesület kebelében fennálló szabad Lyceum mai előadásán a sorrendben beállott változás folytán *Somogyi* Gyula dr. tartott előadást az „újabb német klasszikai irodalom“-ról. Az e hó 19-én, *szerdán* tartandó előadáson *Steiner* József mérnök ad elő a képzőművészetek fejlődéséről.

— **Halál a vonaton.** A szegedi vonaton, amely este tíz órakor indult el onnan, utközben hirtelen rosszul lett és meghalt egy huszonöt évesnek látszó uriaszony. Hogy kicsoda, még nem tudják. A kalauz azt mondja, hogy valami állami tisztviselő neje lehetett, mert kedvezményes jeggyel utazott. A jegyről azonban nem lehetett megtudni semmit, mert az ismeretlen uriaszony *összetépte* s ezért azt hiszik, hogy öngyilkos szándékból megmérgezte magát. Holttestét az orosházi kórházba vitték.

— **Rovancsolás a megyénél.** A megye főpénztárában nagy rovancsolást tartott az erre kiküldött bizottság, melynek tagjai *Vásárhelyi* László, *Solymossy* Lajos báró, *Krausz* József, *Dálnoky* Nagy Lajos, *Keresztes* Gyula dr. és *Balázs* István főszámvevő voltak. A rovancsolás egy teljes napot vett igénybe.

— **Az ujtelepi iskola megnyitása.** A városi orvosi hivatal a kanyaró járvány fellépése folytán bezárt ujtelepi iskola négy osztályának megnyitását e hó 10-éről péntekre, december hó 14-re halasztotta.

— **Óriási influenza járvány** uralkodik jelenleg Szent-Péteváron. *Sok ezer család fekszik beteg, sőt az orvosok nagy része is beteg, úgy hogy gyógyító kezekben nagy a hiány.*

— **Lökötés.** Szemlakon *Bartolf* József földbirtokos tanyájáról a múlt éjjel négy lovat ismeretlen tettesek elvezettek. A nyomok szerint a lopást bácskaiak követték el, kik *Peregen* és *Battonyán* keresztül vették utjokat. Valószínűleg ugyanezek a tolvajok kísérelték meg a megyében négy-öt helyen lovat lopni, de sikertelenül. A hatóság a nyomozást folytatja.

— **Megégett uriaszony.** *Tanyay* Elekné nagy-szurduki fiatal uri asszony cselédjének ügyetlensége folytán borzasztó módon lelte halálát. A cselédleány ugyanis az égő petroleum lámpát urnójére ejtette, annak ruhája egy szempillantás alatt lángba borult s a cseléd a helyett, hogy segítségére sietett volna, rémületében elmenekült. A boldogtalan, magával tehetetlen uriaszony aztán, mire a férje hazajött, teljesen szénné égett.

— **Az osztályorsjáték** mai huzásán huszonötezer koronát nyert az 5498. tízezret az 19194 és ötezret az 51268 számú sorsjegy.

— **Fegyházban meghalt ügyvéd.** *Mieszl* Lajos volt magyar-óvári ügyvéd szombaton, december hó 8-án a győri fogházban meghalt. *Mieszl* Lajosnak kiterjedt irodája volt, de nem tudott a kártyaszendvedélytől megszabadulni és ez a szenvedélye bajba döntötte. Sok ügyfelét megkárosította, pénzeiket fölvette, váltókat hamisított nekikre. Büneiért 6 évi fegyházatot kapott. Halála előtt öt nappal lázba esett, ágyba került és 8-án meghalt.

— **Apagyilkosság.** *Verbócson* véres gyilkosság történt tegnap hajnalban. Egy elvetemedett fiú, a kezét emelte apjára s azt agyonverte. *Bibok* Andrásnak hívják az elvetemedett gyilkost. A ki, daczára az apai szigorúságnak, állandó lakója volt a korcsmáknak, a hol pajtásaival napestig eldözsölt s alkalommal is még szombaton reggel eltávozott hazuról s hétfőn hajnalban tért haza ittasan, de akkorsem azért, hogy lefeküdjön, hanem, hogy az apjától pénzt követeljen. Az öreg *Bibok* Ferencz még ágyban fektült, a mikor fia hazaért s azzal lépett be a szobába, hogy:

— Pénzt adjon kend, — vagy még vért iszom ma.

Az öreg erre korholni kezdte a fiát, de a legény kirántotta az őreget az ágyból s fojtogatni kezdte, majd pedig a kemence mellől felkapott egy baltát s azzal ütött az apja fejére,

minek következtében az öreg *Bibok* pár percz kínlás után meghalt. *Bibokné*, a mint a fiu az apját kirántotta az ágyból, átfutott a szomszédba. At is ment két szomszéd, mire azonban *Bibokné* megérkezett, az öreg már halott volt. — A gyilkos ekkor a véres baltával kezében *Szabó* András és *Tabok* Ferencz szomszédoknak akart rontani, de ezek kicsavarák kezéből a gyilkos szerszámot, mire asztán elmenekült. A csendőrség még aznap üldözőbe vette a gyilkost, a ki letartóztatása alkalmával erős ellentállást fejtett ki, úgy, hogy az egyik csendőr kénytelen volt kardját használni s a gyilkos karjára egy erős vágást mért s csak azután bírták megbilincselni. Beszállították a törvényszéki fogházba.

— **A gyufa feltalálója.** Lapunk egyik legutóbbi számában megemlékeztünk *Irynyi* Jánosról, a gyufa feltalálójáról. *Mayer* Emil, a debreczeni István-gőzmalom igazgatója most következő érdekes adatokat írja róla egyik ottani lapnak:

Irynyi József és *Irynyi* János édes testvérek voltak, az apjuk gazdatiszt volt báró Mandel biharmegyei birtokán, később egy 90 holdas kis tanyát vásárolt Vértes mellett és ott gazdálkodott haláláig. *János*, miután tanulmányait Pesten, Bécsben, Berlinben, Hohenheimban bevégezte, Bécsben telepedett le és ott találta fel a kéntelen gyufát, mely találmányát az ottani egyetemen be is mutatta. Ösmerősei közé tartozott *Rümer*, egy akkori gazdag gyufagyáros, aki megtudta *Irynyi* János találmányát, felszólította, hogy lépjen vele társaságba és megkínálta leánya kezével. Erre *Irynyi* így szólt:

— Titkomat akarja megtudni?

— Igen — válaszolt *Rümer*.

— No hát adjon két garast.

Miután megkapta a két garast, azt mondta *Rümernek*: vegyen 1 schein krajczárért ezt, egy krajczárért emezt és egy krajczárért, amazt kavarja azokat így meg így össze és megvan a gyufa és most jó napot. Azzal elment az akkor Bécsben lakó *Baranyi* családhoz és megkérte a *Baranyi* leányt. *Kosarat* kapott. E család rövid idő múlva Pestre költözött, *Irynyi* utánuk; ez volt 1848-ban. A *Baranyi* leány másbhoz ment férjhez. *Irynyi* János részére pedig *Kossuth* Lajos az állam költségén egy vegyészeti laboratóriumot állított fel, de *János* ur különc lévén, feléje sem ment s egyideig gyufát gyártott s azokat olyformán árusította el, hogy a vevőket rendszeresen elkergette.

A szabadságharc után, miután az apja és *József* testvére is meghalt, lejött az apja kisbirtokára gazdálkodni, ahonnan be-bejárt Debreczenbe; ekkor -- talán 1859-ben -- kínálta meg *Csanak* József és *Szabó* Lajos akkori gőzmalom igazgatók által a számvevői állással, a mit el is fogadott. A 60-as évek elején összeszólalkozván *Csanakkal*, ismét kihuzódott tanyájára. Időközben a *Baranyi* leány özvegy lett s *János* bátyánknak nem volt sürgetőbb dolga, mint az özvegy kezét megkérni és így 20 évi várakozás után mégis az övé lett a *Baranyi* leány, akitől a még most is élő *Lajos* fia született. A 70-es években az akkor keletkezett „Tisza“ biztosító-társasághoz jött, annak tönkrementje után ismét az István-gőzmalomhoz, és tőlünk a 80-as évek végén munkaképtelensége miatt ismét fiahoz, a *Vértes* melletti tanyára ment vissza és ott a 90-es évek elején meghalt.

Genialis fejű, de különc volt a szó szoros értelmében. Szíve kitűnő, kedélye, ha nem különczködött, páratlan, emlékező tehetsége óriási volt.

— **Speciálista.** Ha egy pillantást vetünk *Porter* Vilmos koronás áruházának földalatti helyiségeibe, rögtön tisztában vagyunk azzal, hogy a játékszerek ily változatos és nagy tömegét csak a speciálista képes összeszedni és a publikum elé tárni. Bárha igaz is, hogy a koronás áruház földalatti helyiségei kizárólag alkalmi ajándék-tárgyakat foglalnak magukban, azért kétségtelen másrésztől, hogy a földalatti osztály egy külön szervezett játékaru osztályt képez, mely egymagában is elegendő arra, hogy nagy és általános figyelmet keltsen. Méltán elmondhatjuk ezért, hogy *Porter* Vilmos a játékaru terén speciálista, s mint ilyen a publikum minden igényét jutányos árak és dus válasz-

ték tekintetében a lehető legjobban kielégíteni képes.

— **A kínai császár szerelmi regénye.** Egy jokohámai japáni ujság megrendítő tragédiát mond el a kínai császári udvar életéből. A dolgot ott Japánban egy kínai szolga mondta el, aki husz évig állt a szerencsétlen kínai császár szolgálatában.

Mikor 1898-ban — így szól az elbeszélés, — az özvegy császárné megfosztotta *Kvang-Szu* császárt a trónjától, fogságba vetette a császári palota egyik nagyobb tavanak szigetén és éjjelnappal állig fölfegyverkezett emberekkel őrizteték. Napi eledelét egy felvonóhidon át vitték be a császárnak, aki azonban ritkán evett, mert félt, hogy megmérgezik. A császár törvényes felesége az özvegy császárnénak unokahuga, rut külsejű asszony, a ki férje mellett kémszolgálatot teljesített az anyacsászárné számára és a császárt elárulta. A császár meg is gyűlölte őt régen, kivált amikor beleszeretett *Csen* hercegnőbe, a feleségének szép és fiatal udvargyébe. A hercegnő is szerette a császárt és meg akarta menteni. De még mielőtt terve sikerült volna, a császár felesége, aki különben is féltékeny volt rá, följelentette őt az özvegy császárnénak, hogy a „gyanusak“, a császárpártiak közül való. Erre a szerencsétlen leányt bezárták a palota egyik földalatti börtönébe és két évig tartották ott fogva. Most azt erópaiak közeledtek sikerült a hercegleánynak őret megvesztegetni s általa a császárnak levelet küldeni. A császár válasza azonban az özvegy császárné kezébe jutott éppen azon a napon, mikor a kekingi udvar az európaiak elől az ország belsejébe készült menekülni. Mikor másnap reggel, augusztus 15-én az udvar elindult, felhozták *Csen* hercegnőt börtönéből, zsákba varrták és *bedobták egy kutba*. Aztán elhozták a császárt a szigetről és magukkal vitték. Szomorú látvány volt a szegényes császári karaván. A rettenetes, hatalmas özvegy császárné sirt, amint így a legszükségesebbnek is hiányában, zugó esőben vonult tovább az egykor fényes császári udvarral. A császár senkivel sem váltott szót, s mikor felesége közelíteni próbált hozzá, ridegen visszautasította. *Csen* hercegnő halála óta többé nem beszél a feleségével.

— **T. üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy *Kévész* Nándor könyv- és papírkereskedő urat (Szabadság-ter 20. szám. Telefon 200. sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

Aradváros közgyűlése és a nemzetiségi törvény.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 12.

Kedves barátaink és atyankfiai! Szokás szerint ezzel a megszólítással kezdődik az az atyafiságos körirat, melyet Háromszékmegye törvényhatósága a városoknak, ezek közt Aradnak is megküldött. Az foglaltatik a köriratban, hogy a *nemzetiségi törvény* sem a viszonyoknak, sem a magyar nyelv államiságának és méltóságának meg nem felel, Arad pártolja a háromszékmegyeiek azon feliratát, melyet e törvény revízió alá vétele és módosítása tárgyában szándékozik intézni az országgyűléshez.

Ez a körirat egyik legérdekesebb tárgya volt a mai közgyűlésnek, melyen a köriratot s a reá vonatkozó tanácsi előterjesztést *Institoris* Kálmán főjegyző terjesztette elő, a bizottsági tagok élénk figyelme közt. Az ügyet érdemileg *vezérezkiben* méltatjuk, álljon itt a tudósítás a vita lefolyásáról.

A tanács azt javasolja a közgyűlésnek, hogy noha ez a törvény manap már tényleg revízióra, illetőleg módosításra szorul, a közgyűlés jelenleg térjen ez ügy felett napirendre s a revízió módját és idejét bizza a törvényhozás bölcs belátására.

Müller Károly a tanácssal ellentétes nézetben van. Az a legkevesebb, mit a magyar

nyelvnek a hatóság által kötelezőleg való használata érdekében tehetünk, ha a háromszékmegyeiek köriratát pártolja a közgyűlés és nem helyezkedik a tanács rideg álláspontjára. Ha már egyenesen fel vagyunk szólítva rá, hogy a köriratot pártoljuk, a felett napirendre nem szabad térni. Ne legyen a városi levéltárban egy olyan okmány, a mely arra vet világot, hogy Arad, ez a hazafias, magyar város valamikor napirendre tért oly kérdésben, mikor a magyar nyelv megvédelmezéséről volt szó. (Helyeslés.) Ez nem sovinizmus, hanem kötelesség, a mit meg kell tenni, a mit mindenkinek pártolni és akarni kell. (Élénk tetszés.)

Barabás Béla dr.: A tanácsnak igaza van, midőn a revízió módját s idejét az országgyűlés bölcs belátására bizza, de a tanács nem tudja, hogy ebben a kérdésben a bizottsági tagok miként gondolkoznak. Már pedig a közgyűlésen a bizottsági tagok érületének kell megnyilatkoznia. A nemzetiségi törvénynek nem az a főbaja, hogy meg kell változtatni, hanem az, hogy nem hajtják végre. Példának felhozza Segesvárt, hol a hatóság német nyelven teszi kizárólag közzé hirdetéseit és német nyelven doboltatja ki, noha benne van a törvényben, hogy ezt első sorban magyarul kell megtenni. Ily jelenségekkel szemben Aradváros hazafias közönségének hallgatni nem szabad. (Helyeslés.) Hozzájárul *Müller* indítványához, annál is inkább, mert az a felfogása, hogy ha sokat ez irányban nem is tehetünk, de legalább érzelmvilágunk ne bujkáljon a sötétben (Tetszés, helyeslés.)

Steiner Jakab abból a mottóból indul ki, hogy a ki nem kér, nem kap. Most itt az alkalom a kérdésre a háromszékmegyei körirat alakjában. *Müller* indítványához járul.

Salacz Gyula polgármester, ki a mai közgyűlésen elnökölt, összegezi az imént elhangzott beszédektől azt az általános kívánalmat, hogy a nemzetiségi törvény változás alá jöjjen, mert az a mostani viszonyoknak s a magyar nyelv méltóságának meg nem felel. Ez a meggyőződése a tanácsnak is, neki is (Élénk tetszés). *Barabás* azt hozta fel nagyobb bajnak, hogy a nemzetiségi törvényt nem hajtják végre. Ő szerinte az a nagyobb baj, hogy a mai törvényt okvetlen módosítani kell, mert annak egyes pontjait éppen a magyarság érdekében volna hiba végrehajtani. (Helyeslés). Ha a közgyűlés *Müller* Károly indítványát elfogadja, neki abhoz semmi szava sincs, sőt ahhoz ő maga is hozzájárul (Zajos helyeslés).

Erre a közgyűlés egyhangulag kimondotta, hogy a háromszékmegyei köriratot pártolja s hasonszerű feliratot intéz a képviselőházhoz.

SPORT.

+ **A Meteor kerékpár-klub** eddigi titkára e tisztségéről lemondván, a klub tegnapi választmányi gyűlésén *Vass* István jegyzőt bízta meg a titkári teendők ideiglenes vezetésével.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Gyilkosság a juhakolban.** Az idei nyáron történt, hogy a karánsebesi kórházba beállított egy oláh bíró pásztor azzal, hogy az ő fejébe fejszét vertek. Levette a kalapját és az orvosok ámulva néztek azt a tárogató, ökölnyi nyílást a koponyája hátsó részén, amelyen keresztül véres agy-eráfatok lögtak ki. Semmiféle más embernek egy ilyen sebbel egy tapodtat többé menni nem tud. Őt napig kinlódott *Viszereczku* Luka a kórházban, míg a rettenetes seb mégis meggyógyult. *Gyilkosa* *Cserneszku* Jón volt, öreg, töpörödött ember, akit teljesen tonkre tett már a pálinka. Valami elvédt bírkán kaptak össze és a fiatalabb *Viszereczku* jól helyben hagyta *Cserneszku*: úgy kellett a többi

pásztornak róla leszedni. A verekedés után pásztorok hozzáálltak a fejéhez, *Cserneszku* pedig félrevonult sajtó tagjaival egy zug. Egyszerre csak se szó, se beszéd, felkapta fejszét és fejbevágta *Viszereczku*-t. Az eskütek bűnösnek mondták ki *Cserneszku*-t a g. kosságban és a karánsebesi törvényszék nyolc évi fegyházat mért rá. A védő azonban se miségi panaszt nyújtott be és a Curia III. bírói tanácsa *Szöcs* Ákos előadása alapján foglalkozott az ügygel. *Katona* Béla koror ügyész-helyettes az ítélet megsemmisítését indítványozta, mert a bíróság helytelen utasítást adott az esküdteknek akkor, amikor úgy utasította őket, hogy ha a szándékos emberölés vonatkozó kérdésre igennel felelnek, ne is szavazzanak az erős felindulásra vonatkozó mellékérdésre. A kuria ez alapján ki is mondta az ítélet megsemmisítését.

INGUSZ I. és FIA KÖNYV- ÉS PAPIRKERESKEDÉSE

ajánlja dusan felszerelt

karácsonyi-raktárát

ugymint:

**képeskönyvek-, ifjúsági iratokban
disz munkák** (leszállított áru alkalmi vételek)
diszlevélpapírok (dobozokban.) Kifestés-
és égetésre alkalmas **fatárgyak, festékek,**
felszerelt festék-készletek díszes dobozok
ban, **festővászon** és **minták** óriási választékban jutányos áron és az eddigi szolid kiszolgálás mellett

**Templom- és Kazinczy-utczák sarkán lévő
fényesen berendezett**

uj üzlethelyiségünkben.

NAPIREND.

December 13. Csütörtök. Róm. kath. naptár: *Luczia*. — Protestáns naptár: *Luczia*. — Görög-keleti naptár (november 30.): *András* apostol. — A nap kél 7 óra 25 perczkor, nyugszik 3 óra 52 perczkor. — A hold kél 11 óra 44 perczkor, nyugszik 11 óra 18 perczkor.

Időjárás. Legnyomás reggel 7 óraker 774.5 milliméter, délután 2 óraker 773.2 milliméter. — Hőmérsék reggel 7 óraker 0° — 0.0, délután 2 óraker 0° + 1.1. — Szél iránya és ereje reggel 7 óraker N. 1., délután 2 óraker K. 3. — Felhőzet reggel 7 óraker borult, délután 2 óraker borult. — Csapadék az utóbbi 24 órában 0 mm.

Időjárás. A központi meteorológiai intézetnek Aradról küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Ködös, jelentékeny csapadék nélkül, fagy-pont körül hőmérséklet.

Szabadságharczi emléktárgyak országos muzeuma (színház-épület, 1-ső emelet) nyitva van mindennap délelőtt 8 órától délután 6 óráig. Belföldi-díj: Hetköznapiakon 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van vasár- és ünnepnapokon kivéve, mindennap 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig. Helyiség: Eréklye-muzeum helyisége mellett ülésterem.

December 15. A Filharmonia-egyesület hangversenye délután 5 óraker (*Fehér Kereszt*). — Az aradi mérnök- és építész-egylet fölölvásó-estéje este 6 óraker (Központi szálló). — Az aradvármegyei gazdasági-egyesület igazgató-választmányi ülése délelőtt 10 óraker.

December 16. Az aradvármegyei takarékpénztár rendkívüli közgyűlése délelőtt 10 óraker.

December 17. Az aradi kereskedelmi- és iparkamara teljes ülése délután 5 óraker.

KOZGAZDASAG ES KÖZLEKEDES.

(=) **Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület** 1900 évi december hó 15-én d. e. 10 óraker saját hivatalos helyiségében tartja meg VI. igazgató-választmányi gyűlését. Tárgyak: 1. Elnöki jelentés az egyesület mult havi működéséről. 2. A földmívelésügyi m. kir. Miniszter leirata. 3. Aradvármegye és Arad sz. kir. város főispánjának átirata. 4. Beszámoló a Gazdasági egyesületek Országos Szövetségének V-ik rendes nagygyűléséről. 5. Jelentés a dohánybizottság gyűléséről. 6. A bécsi mézárások bojkottja. 7. Az Egyesület jövő évi költségvetés tervezete. 8. Folyó ügyek. 9. Tanmozgalom. 10. Esetleges indítványok.

Chief-Office 48, Brixton-Road, London, SW.

THIERRY A. gyógyszerész

véralkotó és tápláló valódi

Hämatin-pasztillái

a legmegbízhatóbb szer vérszegénység, sápkór és ezeknek utókövetkezményei ellen. Kerüljük a nehéz vasbor használatát, mely a gyomorideget izgatja és elkábit, használjuk csupán ezt a könnyen oldódó pasztillát. Minden doboz a készítő névaláírásával van ellátva. **4 korona** előleges beküldése mellett postán franko küld egy dobozt

THIERRY A. gyógyszerész balzsamgyára

Pregradá-ban, Rohitsch-Sauerbrunn mellett. 3144

Karácsony és újévre

☞ megérkeztek ☜

a legalkalmasabb, legolcsóbb és legszebb
diszmu és

gyermek-játékok

— a Színházi —

verseny-bazár.

ban, a vértanu szoborral szemben.

Francia babák, mozgó testtel	król	20
Öltözött babák	7	
Szerecsen, néger és indus babák, mozgó testtel	36	
Gyapjas bárányok	7	
hanggal	40	
Számoló gépek	15	
Kőépítő szekrények... ..	15	
Színezett négyszög és fajáték	15	
Czin katonák	7	
Képes könyvek	7	
Porcellán szervizek	7	
Kályhák edényvel felszerelve... ..	15	
Puska és kard... ..	7-15	
Hölgy ijesztő (jux) csak	7	
Fa loyak	7	
Nickel dobok	15	
Doboz játékok: gyalog és lovas katonák, faedények, faluk, butorok, házi és vadállatok... ..	7	
Képes levelezőlap-albumok 100 lapra minden kivitelben	45	
Legujabb fuvolák kotta-berendezéssel, teljes énekdarabok eljátszására	35	
Valódi önműködő gőzfejlesztő gépek... ..	95	
Óraszerkezetű főlhuzó játékok: kutyák, lovak, hattyúk, kacsák, motorkocsik, vonatok, körhinták stb.	45	
Hintalovak... ..	1.30	
Laterna magika	45	

Külön játék és diszmuáru-osztály

7-15 kros szabott árakkal.

Gyermek-harisnyák	król	9	Női vászon ingek	król	49
Gyermek-tricok	30		Női harisnyák	19	
Gyermek-zsebkendők	3		Női keztük	25	
Gyermek-cámasnik	25		Férfi trico ingek	55	
Gyermek-keztük	11		Nadrág	55	
Női trico ingek	40		Férfi sima és redős ingek... ..	88	
" " nadrágok... ..	55				

ORVOSI INTÉZET.

A természetes gyógymódban használt eszközökkel ujonnan felszerelt gyógyintézetben a következő gyógyító eljárások lesznek használatban.

Hidegvizgyógymód: szakszerű vezetéssel, minden modern eszközzel s az eljárásokban gyakorlott (előtt sanatoriumokban alkalmazott) személyzettel. 15 jegy 6 frt, 1 jegy 50 kr. (Bérletjegyet használó betegeknek az orvosi ellenőrzésért nem jár külön díj).

Villamfenyfűrdő: reuma, köszvény, idegfájdalmak, izzadányok, vérhaj, elzsírosodások, vesebaj, vérszegénység gyógyítására. 15 jegy 15 frt, 1 jegy 1 frt 25 kr. (E díjba a velejáró hidegvizkúra beleértendő.) Szívujások veszélytelenül használhatják. E kurára alkalmatlan betegek visszautasítottak.

Moór-fürdők: nő-bajok, vérszegénység, reuma ellen, 15 jegy 15 frt, 1 jegy 1 frt 20 kr.

Szénsav fürdők: Szervi s ideges szívujások, elzsírosodott szív, meszesedett vérérdények, renyhe bélműködés, vérszegénység, idegesség, nőbajok gyógyítására. 15 jegy 18 frt, 1 jegy 1 frt 50 kr.

Sósfürdők: a szénsavas fürdőknél említett bajok enyhébb eseteinél, 15 jegy 11 frt, 1 jegy 80 kr.

Szénsavas sósfürdők: a szénsavas fürdőknél említett bajok súlyosabb eseteinél. 15 jegy 20 frt, 1 jegy 1 frt 60 kr.

Villamosfürdők: faradicus s galvanicus fürdők, idegesség, idegyengeség, hypochondria, hysteria, aggsági resketés, vitustánoz, morphynismus gyógyítására. 15 jegy 15 frt, 1 jegy 1 frt 10 kr.

Belélegzések: belélgző kamrában tüdő s gégebajok ellen, 15 jegy 9 frt, 1 jegy 75 kr.

Svédgyógytorna szűk mellkasu, szívujások, görbült gerincoszlopu gyermekeknek, elzsírosodott szív, bél és máj pangások, szervi szívujások és általános gyengeségnél. Havi díj 10 frtől feljebb az esett súlyossága szerint.

Massage, electromassage: 1 jegy 50 kr., illetve 1 frt. Minden beteg saját orvosának utasítása, avagy az én tanácsom szerint részesül kezelésben. Minden ténykedés személyes felügyeitem mellett történik. 2314

Intézet nyitva reggel 6-tól este 7-ig, rendelő óra d. e. 8-9-ig, d. u. 2-4-ig.

Telefon 270. **Dr. HECHT A.,** Telefon 270.

ARAD, Zrinyi- (előtt Sziget)-utca 3. szám.

(Utczal bejárat: A színházzal szemben. Maresch és Szabó üzletek közt.)

Nyilvános köszönet egy kiváló szépitőszernek.

Nyilatkozat. Igen tisztelt gyógyszerész ur! Az ön által feltalált **IBOLYA-ERÉME** kitünő hatása indított arra, hogy ez uton leghálásabb köszönetemet nyilvánítom. A jó készítményért fogadja örökös köszönetemet, mert egy pár nap alatt eltávolította az arczomon lévő összes szeplőimet és májfoltokat, egyuttal biztosított, hogy széles ismerős körömben ajánlani fogom.

Bécs, 1899. decz. 5. Kitünő tisztelettel Marsotky Adél.

Szeplő, májfolt, bíbros bőrvörösséget és mindennemű arczleptatlanságot bámulatos rövid idő alatt elmulaszt az egész világon elterjedt teljesen ártalmatlan szer a **Hajós-féle**

IBOLYA-CRÉME

ára: 1 tégely 50 kr. Ibolya-eréme szappan 35 kr. Ibolya puder fehér, rózsza és krém színben 60 kr.

Hajós-**IBOLYA-TEJ** (Eau de Violette de Hajós.) Ezen hygienicus mosdóvíz az arcz, nyak, karok és kezeknek megkapó szépséget, fehérilliom és rózsza színében tündöklő varázsos szint kölcsönöz. 1 üveg 50 kr.

Üvökodjunk értéktelen hamiltásoktól!

Ibolya-erémem csinos gümbölyű kék dobozban van és törvényes védjeggyemmel van ellátva. Kapható a készítő és feltalálónál

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyezertára és gyógyvegyészeti labororiumában

ARAD, Andrassy-tér 22., a megyeházzal szemben.

**Egy jó forgalmu
szatócs-üzlet
vendéglő kerthelyiséggel
és fedett tekepályával,
egy gyár közelében,
betegség folytán
azonnal eladó.**

Bővebbet e lap kiadóhivatalában. 3312

Lakás.

Azonnal, vagy
február 1-jére
3—4 szobás 3348

Lakást

keresek vízvezeték esetleg fürdőszobával.
Ajánlatok levelezőlapon ármegjelölése mellett **Koncz Gyula** máv. ellenőr czimére közlendők.

28500—1900.

Hirdetmény.

Az 1901. évi egyenes adó kivétési munkálatok fogamatba veendőik lévén, felhivatik Arad sz. kir. város lakossága, miszerint az adóköteles egyének és tárgyak összeírására kiküldött hatósági közegek kérdéseire lelkiismeretesen és legjobb tudomása szerint feleljen, mert ki az összeíró közegeket valótlan bemondásokkal tévutra vezeti, vagy munkájokban bármi módon akadályozza, 1883. évi XLIV. t. cz. 10. §-a értelmében 2—100 koronáig terjedő bírsággal lesz sújtandó.
A kereseti adó III. osztálya alá tartozó, az 1900. évben keletkezett, még meg nem adózott üzletek, kereskedések, vállalatok, iparok vagy más előre nem tudható jövedelmű szellemi és haszonhajtó foglalkozások jövedelmeire vonatkozó vallomásokat 1901. évi január 30-ig.
A kereseti adó IV. osztálya alá tartozó, meghatározott évi vagy

Van szerencsám a t. közönség becses tudomására hozni, hogy a **Kleinoscheg Testvérek** cég

"Trilby" pezsgőjének

raktára **Aradon** alulirotnál van. — A tisztelt közönség figyelmét bátor vagyok e kiváló minőségű pezsgőre ezennel föl hívni.

98

Kiváló tisztelettel

Komlóssy György, Arad.

Elsőrangú férfi divat salon.

Inokai Tóth Lajos

Arad, Andrassy-tér, Neuman-palota.

Tudomására hozom a m. tisztelt vevőimnek, hogy **megérkeztek és óriási választékban található**

őszi és téli újdonságok u. m.:

Valódi angol szövetek, hazai, Gácsi és Brassói divatszövetek.

Elegáns szabás!

havi illetményeikre vonatkozó vallomásokat 1901. évi január 15-ig.
Az általános jövedelmi pótdó kiszámításánál levonandó, ingatlanokra betáblázott és a folyó évben tényleg kifizetett adóssági kamatokra vonatkozó vallomásokat 1901. évi január 31 vétbizonyítvány ellen.

Az eb-adóra vonatkozó vallomásokat 1901. évi január hó 8-ig.
A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyetek jövedelmeire vonatkozó vallomásait 1901. évi márczius 30-ig.

A városi tanács.

KEFIR TEJ:

kefir gombával erjesztett tej, mely a gyomor falán keresztül gyorsan felszívódik és ez által nagy táperővel bír.
A gyomor és bélhuzamra gyakorolt enyhe izgató hatása által az étvágyat és az anyagforgalmát élénkíti.
Előkelő orvosi vélemények alapján kitünő gyógytápszernek bizonyult.

2511 Kapható a „Hungária“ kávéházban is.

Sterilizált gyermektej

a legjobb gyermektápszer.

Nélkülözhetetlen oly anyáknak, akik gyermekeiket részben vagy egyáltalában nem táplálják. A csecsemő korának megfelelően higitva. Teljesen bacterium mentes. Az anyatejnek megfelelő alkatrészekből áll. Minden egyes étkezésre való adag légmentesen lezárt palackban sterilizálva, egyszeri táplálásra szolgál. Kezelése egyszerű s a természetes táplálással egyenértékű Prospektust, árjegyzéket, használati utasítást kívánatra bérmentve küldünk.

Dr. Singer János orvos és Rozvány György

gyógyszerész.

Sterilizált gyermektej, gyógy- és pasteurizált tej termelő intézete.
Aradon, Kossuth- és Batthyányi-u. sarkán.

Városi és megyei telephon 439.

Legszebb karácsonyi és újévi

ajándékok.

Dus rak tár dísz exszt tárgyakban.

Szolid árak.

Weinberger Ferencz
ékszerész, Arad, Központi szálloda.

Valódi jól szabályozott

Genfi zsebórák nagy raktára.

Nagy raktár drágák és más ékszerekben.

Saját műhely!!!

Ujdonságok!

298

NEUMANN.

férfi-, fiu- és
gyermekruha telepe
ARAD,

a Fehér Kereszt szálloda mellett.

SZABOTT ÁRAK!

Mérték szerinti megrendelések pontosan eszközöltetnek. 2381

Bor- és csemegefajú
gyökeres, fás ³³¹⁵

oltványok

jutányos áron kaphatók

Halmi Andornál

Aradon, József főherceg-ut 10.

Telefon 452.

Zálogcédelákat,

tört aranyat, ezüstöt, mindennemű
ékszertárgyakat

a legmagasabb árban megvesz
vagy más tárgyká átoserél

DEUTSCH IZIDOR

órák, ékszerész, Templom-u., Minorita-palota.

Ugyanott mindennemű ékszertárgyak, arany-, ezüstműek, ezüst-
evőeszközök és pontosan járó valódi
sweizi órák kaphatók. 3311

Alkalmi bevásárlási forrás!

Alkalmi bevásárlási forrás

a téli idényre

férfi-, fiu- és gyermekruháknek

csakis

Moskovitz Izidor

férfi-, fiu- és gyermekruha raktárában

Aradon, Andrassy-tér 8. sz.

(A minorita-templommal szemben.)

És pedig: férfi-, fiu- és gyermeköltönyök, városi és utazó bundák, havelokok és mentschikoff-télikabátok és hálópongyolák stb. szolid áron kaphatók. — A n. é. közönség szives pártfogását és jóindulatát kérve, maradok teljes tisztelettel

MOSKOVITZ IZIDOR,

ARADON, 3347

Andrassy-tér 8. szám. (A minorita-templommal szemben.)

Alkalmi bevásárlási forrás!

Egyedüli és kizárólagos szőnyegraktár

DOMÁN SÁNDOR

Szabadság-tér 17.

Egyedüli és kizárólagos szőnyegraktár

DOMÁN SÁNDOR

Szabadság-tér 17.

STERNA.

Arad és vidéke legnagyobb kizárólagos

női felöltők

árúháza

ARAD, Andrassy-tér.

Az idény előhaladta folytán

 Női confectio raktárom rendkívüli nagy készletét minden elfogadható áron adom el. 2386